Ազգ
Azg armenian daily

Մայիս 18 Երեքշաբթի 1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիվ 92 (343)
գինը՝ 10 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետության 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Սուլեյման Դեմիրելը Թուրքիայի նախագահ

Նախագահական ընտրությունների 3-րդ փուլում, կիրակի օրը, վարչապետ Սուլեյման Դեմիրելն ընտրվեց Թուրքական Հանրապետության նախագահ, հաջորդելով անցյալ ամիս անակնկալ մահացած Թուրգութ Օզալին: Թուրքիայի 9-րդ նախագահը խորհրդարանում, ընտրություններից անմիջապես հետո հայտարարեց, թե նոր պաշտոնում լինելու է արդարամիտ, անկողմնակալ եւ անմիջականորեն զբաղվելու է տնտեսական գործերով: Արժե հիշեցնել, թե նա վարչապետի պաշտոնում հաճախ էր քննադատում հանգուցյալ նախագահին կողմնակալ լինելու մեջ: ■

Գրաչովը ոչնչում է Ադրբեջանին զենք մատակարարելու փաստը

Վերադառնալով Թուրքիա կատարած հնգօրյա այցից, Դաշնակցային Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը, չհրաժարվելով Անկարայում արած իր հայտարարություններից, Մոսկվայում կայացած մամուլի ասուլիսում կրկնեց, թե ինքն ունի հավաստի տեղեկություն այն մասին, որ մերձակա եւ հեռու արտասահմանի մի շարք երկրներ Ադրբեջանին զենք են մատակարարում: Նրա ասելով, եթե Ադրբեջանը հետագայում եւս շարունակի հերքել այդ փաստը, ապա ինքը ստիպված կլինի հրապարակել զենք մատակարարող երկրների անունները: Ավելին, նախարարը հայտնեց, թե իրենք բաց չեն թողնում Ադրբեջանին զենք վաճառելու ոչ մի փաստ: Միաժամանակ Թուրքիայի բարձրաստիճան պետական եւ ռազմական ղեկավարների հետ հանդիպման ժամանակ Պավել Գրաչովը առաջարկել է, որ հայ-ադրբեջանական հակամարտության մեջ ոչ թե փնտրեն մեղավորների, այլ նստեն բանակցությունների սեղանի շուրջ: Սնարք գործակալության հաղորդման համաձայն, Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարը մասնանշել է, թե այդ բանակցություններին պետք է մասնակցեն ոչ միայն Հայաստանի եւ Ադրբեջանի, այլեւ Լեռնային Ղարաբաղի իշխանությունները: Պավել Գրաչովը հայտնեց նաեւ, թե Ռուսաստանը համաձայն չէ Թուրքիայի այն դիրքորոշմանը, ըստ որի վերջինս փորձում է իրավիճակի ողջ պատասխանատվությունը դնել Հայաստանի վրա, որակելով նրան ագրեսոր: Պավել Գրաչովը լրագրողների հետ հանդիպման ընթացքում հայտնել է նաեւ, որ Ռուսաստանը Թուրքիայի հետ տարաձայնություններ ունի Բոսնիայի հարցում: Նախարարի կարծիքով, Բոսնիայի մահմեդականներին զենք մատակարարելու էմբարգոն հանելու Թուրքիայի դիրքորոշումը կհանգեցնի նրան, որ սերբերի դեմ սկսված հարձակումները առաջ կբերեն թուրք-հունական հարաբերությունների սրումը եւ ողջ բալկանյան երթանում անկայունության տարածումը:

Պավել Գրաչովը հաստատել է նաեւ, թե Ռուսաստանը պատրաստ է Թուրքիային զենք եւ զինամթերք վաճառել 75 մլն դոլլարի պայմանագրի համաձայն: Թուրքիա կուղարկվեն 20 գրահամեքենա եւ 25 ուղղաթիռ: Մոտ ապագայում Ռուսաստանը շահագործման կհանձնի նաեւ հրթիռային եւ զրահատանկային զինամթերքի գործարան, կպատրաստվի մարտական գնդակների թողարկման ավտոմատ հոսքագծի աշխատանքը: Ռուսաստանը Թուրքիայի հետ կհամագործակցի նաեւ ավիացիոն եւ ռազմածովային տեխնիկայի ասպարեզում: Համաձայնություն է ձեռք բերվել նաեւ բարձրագույն ռազմական ուսումնական հաստատությունների մասնագետների եւ ունկնդիրների փոխանակման մասին:

Ռուսաստանի նախարարը հատուկ նշել է նաեւ, որ Թուրքիայի հետ կնքած ռազմատեխնիկական պայմանագիրը նախատեսում է, որ վաճառված զենքը ոչ մի դեպքում չպետք է անցնի երրորդ երկրներ:

Իհարկե, պրն. Գրաչովի հայտարարությունները ցույց են տալիս նրա սկզբունքային մոտեցումները տվյալ հարցում, սակայն դժվար է հավատալ, թե վաճառված զենքի փոխադրման հարցը կկարգավորվի միայն կնքված պայմանագրերով: Չէ՞ որ չի նշվում, թե ինչ է նախատեսվում պայմանագիրը խախտելու դեպքում: «Ազգ»

ՍԵՐԲԵՐԻ ՀԱՆՐԱՔՎԵՆ ՄԵՐԺԵՑ ՄԱԿ-Ի ԾՐԱԳԻՐԸ

Ռուսական նոր նախաձեռնություն

Շաբաթ եւ կիրակի օրը անցկացված հանրաքվեին մասնակցած Բոսնիայի սերբերը մեծամասնությամբ մերժեցին ՄԱԿ-ի հովանավորությամբ առաջարկվող Վենս-Օուենի ծրագիրը: Նրանց ղեկավար Կարաջիչը հանրաքվեից հետո հայտարարեց, թե ՄԱԿ-ի այդ ծրագիրը «մահացած է» արդեն եւ ոչ ոք չի կարող այն պարտադրել սերբ ժողովրդին, իսկ Բոսնիայի սերբերի զինված ուժերի հրամանատար Մլադիչն սպառնաց ռմբահարել Վաշինգտոնն ու Լոնդոնը, եթե արեւմտյան ուժերը փորձեն օդային ռմբակոծման ենթարկել իրենց դիրքերը:

Հանրաքվեի արդյունքներին առաջին հակազդեցությունը եկավ Ռուսաստանից, որի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը ԻՖ-ին հայտարարեց, թե իր երկիրը մտադիր չէ հաշվի նստել «Բոսնիայի սերբերի շրջանում անցկացված անհամոզիչ եւ ավելի քան վիճելի հանրաքվեի» արդյունքները:

Բոսնիա-Հերցեգովինայի հարցը երեկ մտավ նոր փուլ, երբ խաղաղ կարգավորման առաջարկանքով Մոսկվայից Գերմանիա եւ այնտեղից Զագրեբ (Խորվաթիա) մեկնեց Ռուսաստանի արտգործնախարարը: Ինչպես ԻՖ-ին հաղորդեցին Մոսկվայում դիվանագիտական աղբյուրները, Կոզիրեւի վեցօրյա այցը, որի մյուս հանգրվանները են լինելու Սերբիան, Հռոմը եւ Նյու Յորքը, նպատակ ունի «գործնական հուն փոխադրելու» Հարավսլավիայի խնդիրը, առաջին հերթին սերբերից եւ խորվաթներից պահանջելով, որ թույլատրեն իրենց սահմաններում միջազգային դիտորդների տեղադրումը: Ըստ նույն աղբյուրների, Ռուսաստանը պատրաստ է այդ դիտորդների կազմում տրամադրել նաեւ իր զինվորներին եւ հանգրվանային քայլերով իրականացնել Վենս-Օուենի ծրագիրը, առաջին հերթին ՄԱԿ-ի պաշտպանության տակ առնելով իսլամական 6 բնակավայրեր:

Նախորդ օրը Մոսկվայում նախկին Հարավսլավիայի խնդրի կարգավորման եւ հաշտության խորհրդաժողովի համանախագահներ լորդ Օուենի եւ Թորվալդ Ստոլտենբերգի հետ հանդիպելով, Անդրեյ Կոզիրեւը հայտարարել էր, թե Վենս-Օուենի ծրագիրն «այլընտրանք չունի եւ ընդունված է համաշխարհային ընկերակցության բոլոր անդամների կողմից»:

Մյուս կողմից, երեկ եւ նախորդ օրը սերբերը շարունակեցին ռմբակոծել իսլամական Ժեպա քաղաքը, իսկ խորվաթները՝ Մոստարը: «Ազգ»

Մոսկվա

Եռակողմ խորհրդակցությունները շարունակվում են

Անցած շաբաթվա վերջում Մոսկվայում սկսված եռակողմ խորհրդակցությունները, որոնց մասնակցում էին Ռուսաստանի, ԱՄՆ-ի եւ Թուրքիայի ներկայացուցիչները, առայժմ որեւէ արդյունք չտվեցին: Սպասվում է, որ մոտակա օրերին կողմերը հանդես կգան վերջնական որոշման նախագծով: Մինչ այդ, խորհրդակցություններին զուգահեռ, Մոսկվայում գտնվող Հայաստանի բարձրաստիճան պատվիրակությունը երկկողմ հանդիպումներ է ունեցել Ռուսաստանի ղեկավարության հետ:

ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղար Արամ Աբրահամյանը տեղեկացրեց, թե նախագահ Տեր-Պետրոսյանն ու արտգործնախարար Փափազյանը բանակցություններ են վարել Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւի հետ: Պաշտոնական հաղորդման համաձայն, քննարկելով ղարաբաղյան հակամարտության առնչվող հարցերը, կողմերը նշել են, թե փորձեր են արվում նվազեցնել ՄԱԿ-ի 822-րդ բանաձեւի որոշ կետերի նշանակությունը, մի քանի ձեւակերպումներ դուրս բերելով փոխկապակցված գործընթացի ընդհանուր համատեքստից: Նախագահը եւ նրա հատուկ հանձնարարությունների գծով դեսպան Ժիրայր Լիպարիտյանը հանդիպել են նաեւ Ռուսաստանի ԱԳՆ հատուկ հանձնարարությունների գծով դեսպան Վլադիմիր Կազիմիրովի հետ: Լիպարիտյանը հանդիպել է նաեւ Ռուսաստանի ԱԳՆ պատասխանատու աշխատակիցների հետ: Պրն. Աբրահամյանը հերքեց այն լուրը, թե իբր ինքն էլ է մեկնել Մոսկվա եռակողմ բանակցություններին մասնակցելու նպատակով:

Միեւնույն ժամանակ, անդրադառնալով այդ բանակցություններին, նա նշեց, թե հանդիպումը տեղի է ունեցել, որին մասնակցել է նաեւ ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի փոխնախագահ Մարիո Սիկան:

Մամուլի քարտուղարի ենթադրությամբ, բացի հիմնական տեքստից, որը պետք է ներառի նաեւ գրաֆիկը, պետք է լինի նաեւ հավելված որոշակի լրացումներով ու պարզաբանումներով: Փաստաթուղթը մոտ օրերս կուղարկվի Երեւան, Բաքու եւ Ստեփանակերտ: Նրա կարծիքով, Հայաստանը կշարունակի բոլոր ջանքերը խնդրի խաղաղ կարգավորման ընթացքը ուժի մեջ պահելու համար, թեեւ նման մոտեցում, ցավոք, չի ցուցաբերում Ադրբեջանը:

Մամուլի քարտուղարը դա կապեց Ադրբեջանի վրա արտաքին ճնշում գործադրելու հետ, նախեւառաջ նշելով Թուրքիայի անունը:

Մինչդեռ, Հայաստանն ու ԼՂՀ-ն շարունակում են պահանջել զինադադար, անկախ որեւէ ռազմական շահարկումներից, նպատակ ունենալով խնդրի լուծումը տանել խաղաղ ճանապարհով:

Արամ Աբրահամյանը չժխտեց նաեւ եռակողմ միջնորդության ձախողման դեպքում Ռուսաստանի նոր միջնորդությամբ հանդես գալու հնարավորությունը: Ա.Հ.

Ռուցկոյը դիմում է Էլչիբեյին

Ռուսաստանի փոխնախագահ Ալեքսանդր Ռուցկոյը կոչ արեց Ադրբեջանի նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյին մահապատժի չենթարկել 5 «ռուսաստանցի զինվորներին»: Երեկ Բաքու հղած իր ուղերձում Ա. Ռուցկոյը նշել է, որ մահապատիժը «արդարացված չէ ոչ ռուս-ադրբեջանական հարաբերությունների տրամաբանությամբ, ոչ էլ այն հանգամանքներով, որոնք բերել են երիտասարդ զինծառայողներին դատապարտյալների աթոռին»: Հիշեցնենք, որ 5 «ռուսաստանցի զինվորներին» Ադրբեջանը մեղադրել է Ուխանլենդ գյուղում ադրբեջանական բանակի դեմ վնասարարական գործողությունների համար: ԻՖ

Ճակատ

Ադրբեջանը հրետակոծում է եւ մեղադրում

Վկայակոչելով ԼՂՀ ինքնապաշտպանության կոմիտեից ստացված տեղեկությունները, մեր թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ Ստեփանակերտից հաղորդում է, թե մայիսի լույս 17-ի գիշերը եւ երեկ առավոտյան Ադրբեջանի Աղդամի եւ Ֆիզուլու շրջանների ռազմական հենակետերից զենքի տարբեր տեսակներից կատաղի հրետակոծության են ենթարկվել ինչպես Ասկերանի շրջանի սահմանամերձ բնակավայրերը, այնպես էլ Մարտունու եւ Հադրութի շրջանների հայկական պաշտպանական դիրքերը: ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը ձեռնպահ են մնացել պատասխան գործողություններից: Ըստ նույն աղբյուրների, ռազմական հետախուզության տվյալներով, Ադրբեջանի Ֆիզուլու եւ Ղուբաթլիի շրջաններում շարունակվում են զրահատեխնիկայի եւ կենդանի ուժի մեծ կուտակումներ ինչպես ԼՂՀ հարավային եւ արեւելյան սահմանների, այնպես էլ Լաչինի մարդասիրական միջանցքի հարավային մատույցների ուղղությամբ:

Ադրբեջանական աղբյուրները հաղորդում են, թե իբր հայկական ուժերն ակտիվացրել են ռազմական գործողությունները ղարաբաղյան հակամարտության գոտում: Ադրբեջանի նախագահի լրատվական ծառայության ղեկավար Արիֆ Ալիեւի խոսքերով, մայիսի լույս 17-ի գիշերը եւ երեկ առավոտյան Ղարաբաղի տարածքից ուժգին հրետակոծության են ենթարկվել Աղդամի եւ Ֆիզուլու շրջանները, որի հետեւանքով խաղաղ բնակչության շրջանում իբր կան վիրավորներ: Ըստ նույն աղբյուրների, միաժամանակ Հայաստանի տարածքից հեռահար հրետանուց եւ «Գրադ» կայանքներից հրետակոծվել է Զանգելանի շրջանը, որի հետեւանքով իբր զոհվել են խաղաղ բնակիչներ: Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից հերքեցին այս տեղեկությունները: «Ազգ»

Ֆրանսիական ոստիկանությունը սպանեց առեւանգիչին

46 ժամ տեւած ոդիսականից հետո, ֆրանսիական ոստիկանությանը հաջողվեց մահացու վիրավորել այն զինյալին, որ հինգշաբթի օրը պատանդ էր վերցրել 21 երեխաների եւ նրանց ուսուցչուհուն, պահանջելով 18 միլիոն դոլլարի արժեքով գումար եւ մի ավտոմեքենա: Մինչեւ վերջին պահը նա բաց չէր թողնում երեխաներից 6-ին եւ նրանց ուսուցչուհուն: Վերջիններն ազատվեցին անվնաս:

Իսրայելցիները սպանեցին 6 պաղեստինցիների

Արաբական գրավյալ հողերում երեկ եւ նախորդ օրը պաղեստինցի ցուցարարների հետ բախումների ժամանակ իսրայելական զինվորներն օգտագործեցին իսկական փամփուշտներ եւ սպանեցին 6 հոգու, որոնցից մեկը՝ 2 տարեկան մի երեխա: Գազայի շրջանում բանակայինների կողմից հալածվող մի ավտոմեքենայից կիրակի օրը կրակ բացվեց, որի հետեւանքով սպանվեցին 2 պաղեստինցի եւ 2 իսրայելցի: Մյուս կողմից, վարչապետ Յիցխակ Ռաբինը կաբինետի նիստում հայտարարեց, թե Իսրայելը պատրաստ չէ նոր զիջումներ անել պաղեստինցիներին, մինչեւ որ վերջիններն իրենք ընդառաջ քայլ կատարեն: Այլ ասպարեզում, երեկ առաջին անգամ Հնդկաստան այցելեց արտգործնախարար Շիմոն Պերեսը, առեւտրական ու գիտական բնույթի մի շարք պայմանագրեր կնքելու այդ երկրի հետ:

Հակաիսլամական որոշումներ Եգիպտոսում եւ Ալժիրում

Եգիպտական կառավարությունը որոշեց անմիջապես սահմանափակումներ կիրառել իսլամական հայտնի 4 երկրների՝ Աֆղանստանի, Իրանի, Պակիստանի եւ Սուդանի հետ հեռահաղորդակցության միջոցների գործածության մեջ: Նախագահ Հոսնի Մուբարաքը հայտարարեց, թե առավելապես հեռախոսի եւ ֆաքսի միջոցով եգիպտական կրոնապետներն այդ երկրներից հրահանգներ եւ դիրեկտիվներ են ստանում: Իր հերթին, իսլամ մաքրակրոններին ճնշող որոշում կայացրեց Ալժիրի կառավարությունը՝ հետայսու պետական եւ հասարակական վայրերում կանանց արգելվում է չադրայով ծածկել դեմքը: Անցյալ տարի առնված նմանօրինակ մի այլ որոշմամբ ալժիրցի տղամարդկանց արգելվել էր մորուք պահել, համրիյ (քաղքեհ) գործածել եւ իսլամական հատուկ գլխարկ դնել: Այդ բոլորը, երկրի իշխանությունների մեկնաբանությամբ, հայտանշաններ են ծայրահեղ կրոնամոլության, որի հետ երկրի ղեկավարությունն արյունալի հարաբերությունների մեջ է գտնվում 2 տարի արդեն:

ԳԿՇՊ դատը կվերսկսվի մայիսի 18-ին

Ինչպես հաղորդեցին ԻՖ-ին Ռուսաստանի Գերագույն դատարանի ռազմական կոլեգիայում, ԳԿՇՊ գործով դատավարությունը կվերսկսվի, ինչպես նախատեսվում էր, մայիսի 18-ին, ժ. 10-ին: Մայիսի 17-ի դրությամբ, դատապարտյալներից ոչ մեկը չի հայտարարել այս կամ այն պատճառներով մայիսի 18-ին դատարան ներկայանալու ի վիճակի չլինելու մասին: Դատավարությունը սկսվեց ապրիլի 14-ին եւ տեւեց ընդամենը 3 օր: Ապրիլի 16-ին այն ընդհատվեց դատապարտյալներից մեկի՝ Ալեքսանդր Տիզյակովի հիվանդության պատճառով: ԻՖ

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՐԱԲԵՐԱԿԱՆ ՀԱՆԳԻՍՏ ԵՎ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ ԿՈՒՏԱԿՈՒՄՆԵՐ

Շաբաթ և կիրակի օրերին իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղում և Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում շարունակում էր մնալ լարված, թեև լայնածավալ ռազմական գործողություններ փաստորեն չեն կատարվել: Ադրբեջանական կազմավորումները մի քանի անգամ փորձել են ռազմական ակտիվ գործողություններ սկսել Հայաստանի սահմանամերձ շրջանների ուղղությամբ, սակայն բոլոր դեպքերում հայկական ուժերը բավարարվել են միայն անհրաժեշտ պատասխան գործողություններով: Այսպես, անցած երկու օրերի ընթացքում Ադրբեջանի Թովուզի շրջանի տարածքից զենքի տարբեր տեսակներից գնդակոծվել և հրետակոծվել են Տավուշի շրջանի Այգեպար և Ներքին Կարմիրաղբյուր գյուղերի պաշտպանական դիրքերը: Բարեբախտաբար հայկական կողմից զոհեր չեն եղել: Անհանգիստ խախտվել է նաև հայ-ադրբեջանական սահմանի հարավային մասում, երբ ադրբեջանական կազմավորումները Զանգելանի շրջանի Շարաֆլու ռազմական հենակետից տանկերից, հեռահար մարտական մեքենաներից և գնդացիրներից գնդակոծել և հրետակոծել են Գորիսի շրջանի Սյունիք գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Այստեղ նույնպես զոհեր չեն եղել:

Կիրակի օրը՝ մայիսի 16-ին իրադրությունը կրկին սրվել է Հայաստանի հյուսիս-արևելքում, որտեղ Ադրբեջանի տարածքից կարճատև հրետակոծության են ենթարկվել Նոյեմբերյանի շրջանի Դովեղ և Բարեկամավան գյուղերի պաշտպանական դիրքերը: Այս մասին հաղորդում են Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից: Տուժածներ և ավերածություններ չեն եղել: Ադրբեջանական աղբյուրների հաղորդումների համաձայն, շաբաթ և կիրակի օրերին Հայաստանի տարածքից գնդակոծվել և հրետակոծվել են Ադրբեջանի Թովուզի, Ղազախի, Գեդաբեկի, Զանգելանի և Ղուբաթլիի շրջանները: Տուժածների և ավերածությունների մասին տեղեկություններ չեն հաղորդվում:

Անցած երկու օրերի ընթացքում իրադրությունը փաստորեն անփոփոխ է եղել նաև Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում, որտեղ կողմերն առաջվա պես ձեռնպահ են մնում լայնածավալ ռազմական գործողություններից: Ըստ Ստեփանակերտի մեր թղթակից Վահրամ Աղաջանյանի, ադրբեջանական կազմավորումները ռազմաճակատի տարբեր հատվածներում, մասնավորապես Ասկերանի և Մարտունու շրջաններում զենքի տարբեր տեսակներից, այդ թվում «Գրադ» կայանքներից կարճատև հրետակոծության են ենթարկել հայկական պաշտպանական դիրքերն ու խաղաղ բնակավայրերը՝ ակնհայտորեն նպատակ ունենալով ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերին սադրել դիմել պատասխան համարժեք գործողությունների, սակայն, հավատարիմ մնալով ավելի վաղ հռչակված միակողմանի հրադադարին, Լեռնային Ղարաբաղի զինված ուժերը որևէ պատասխան քայլ չեն ձեռնարկել: Իրադրությունը համեմատաբար հանգիստ է եղել նաև Լաչինի մարդասիրական միջանցքի հարավային մասում, թեև հետախուզության տվյալներով, Ադրբեջանի Ղուբաթլիի և Ջեբրայիլի շրջաններում շարունակվում են ադրբեջանական բանակի մարտական տեխնիկայի և կենդանի ուժի լուրջ և ինտենսիվ կուտակումներ:

Ակնհայտ է, որ Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում վերջին օրերին տիրող հարաբերական հանգիստը պետք է բացատրել ոչ թե ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերին տրված հրամանով, ըստ որի հայկական ուժերն առաջինը կրակ չեն բացի, այլ ադրբեջանական կազմավորումների լուրջ կուտակումներով և տեղաշարժերով, որոնք վկայում են, թե Ղարաբաղի կողմից բարի կամքի արտահայտություն հանդիսացող միակողմանի հրադադարն Ադրբեջանն օգտագործում է Լեռնային Ղարաբաղի դեմ նոր ագրեսիվ գործողությունների նախապատրաստման նպատակով: Իսկ սա իր հերթին ապացուցում է, որ հանձին դեռ Ադրբեջանը պատրաստ չէ անհապաղ և առանց նախապայմանների նստել բանակցությունների սեղանի շուրջ, ժամանակավոր և ընդհանուր առմամբ պահպանվող հրադադարն իրենից ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման առումով որևէ լուրջ արժեք չի ներկայացնում:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

20 միլիարդ ռուբլու թղթ. հաշիվ

Հայաստանի կառավարության մեկշաբաթյա աշխատանքների ամփոփմանն էր նվիրված երեկ կառավարությունում անցկացված բրիֆինգը: ՀՀ վարչապետի մամուլի քարտուղար Վլադիմիր Մանոյանը նախ անդրադարձավ մայիսի 14-ին Մոսկվայում կայացած ԱՊՀ երկրների նախագահների և վարչապետների հանդիպմանը, նշելով, որ հիմնական համաձայնություններից մեկն այն է եղել, թե ռուբլու գոտում գտնվող բոլոր հանրապետությունները պետք է ենթարկվեն ռուսական բանկի գերակայությանը: Առայժմ, նրա կարծիքով, Հայաստանը կմնա ԱՊՀ-ում և ռուբլու գոտում այնքան ժամանակ, որքան շարունակվի տնտեսական ինտեգրացիան: Միայն ԱՊՀ չկայացման կամ Ռուսաստանի կողմից այլ դրամական միավոր մտցնելու դեպքում Հայաստանը ստիպված կլինի ընդունել իր միավորը: Խոսելով ԱՊՀ շրջանակներում ստեղծված համակարգիչ-խորհրդատվական կոմիտեի մասին, նա ասաց, թե դրա կազմում են ընդգրկվել բոլոր հանրապետությունների փոխվարչապետները և նրանցից յուրաքանչյուրը պետք է 6 ամիս ժամկետով նախագահի այդ կոմիտեում: Երկրների այբբենական կարգով առաջին նախագահողի պարտականությունները պետք է կատարի ՀՀ փոխվարչապետ Վիգեն Չիտեչյանը:

Այնուհետև, խոսելով ՀՀ նախագահի և վարչապետի Ռուսաստանի վարչապետ Չեռնոմիրդինի և փոխվարչապետ Լոբովի հետ ունեցած հանդիպումների մասին, նշեց, որ համաձայնություն է ձեռք բերվել տնտեսական տարբեր հարցերում համագործակցության մասին: Որոշվել է նաև, որ Ռուսաստանին տրվելիք Հայաստանի 30 մլն դոլարի պարտքը կմարվի մինչև 2000 թվականը: Բացի այդ, Հայաստանը առաջիններից մեկն է, որ Ռուսաստանում բացել է 20 միլիարդ ռուբլու թղթակցական հաշիվ: Կնքված միջպետական համաձայնագիրը բարձր գնահատեց նաև ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղարը: Նա նշեց, որ Հայաստանը պետք է օգտագործի բոլոր հնարավորությունները հանրապետության տնտեսությունը ոտքի կանգնեցնելու համար:

Ա. Դ.

Բաքուն կընդունի եռակողմ ծրագիրը

Հայ-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորմանը վերաբերող ԱՄՆ-ի, Թուրքիայի և Ռուսաստանի ծրագիրն «ադրբեջանական կողմի պաշտպանությանն է արժանանում որպես հակամարտության խաղաղական լուծման ուղղությամբ իրական և նպատակահարմար քայլերից մեկը», հայտարարեց Ադրբեջանի պետական քարտուղար Ալի Քերիմովը: Շաբաթ օրը Բաքվի բնակիչների հետ հանդիպում ունենալով, նա ընդգծեց, որ հաշտության նոր եռակողմ ծրագիրը «բավարարում է» ադրբեջանական կողմին: Ա. Քերիմովը միաժամանակ ընդգծեց, որ հարկավոր է ստեղծել «կարգապահ ադրբեջանական բանակ և այդ նպատակով օգտագործել բոլոր հնարավորությունները»: Նա նաև հայտնեց, որ իրավապահ մարմինները շարունակում են բնակչությունից առգրավել ապօրինաբար պահվող զենքը: Նա ավելացրեց, որ արտակարգ դրության ռեժիմը դրական ազդեցություն է գործում երկրի տնտեսության վրա: Այսպես, Ա. Քերիմովի խոսքերով, ապրիլին ազգային եկամուտը նախորդ ամսվա համեմատությամբ աճել է 6,5 տոկոսով:

ԻՖ

Սեփականաշնորհման փաթեթաժինը կարժի 4 հազար մանաթ

Ադրբեջանի յուրաքանչյուր քաղաքացի 4 հազար մանաթ (40000 ռուբլի) սեփականաշնորհման փաթեթաժին կստանա սեփականաշնորհմանը մասնակցելու համար: Դրա ծրագրի նախագծի համաձայն, Բաքվից հաղորդում է ԻՖ-ի թղթակիցը, դրամը կփոխանցվի Ադրբեջանի խնայբանկի հատուկ հաշիվներին և միայն որպես վճարամիջոց կօգտագործվի սեփականաշնորհման ընթացքում (ձեռնարկությունների և ինվեստիցիոն հիմնադրամների բաժնետոմսերի կամ փաթեթաժինների հետզննման ժամանակ): Հանրապետությունում սեփականաշնորհումն սկսվելու է 1993 թ. երկրորդ կեսին և ավարտվելու է 1997 թ.: Նախատեսված է մինչև 1994 թ. սեփականաշնորհել առևտրի, կենցաղային սպասարկման, հասարակական սննդի, մոտ 3000 փոքր ձեռնարկություն, վնասով աշխատող ձեռնարկություններ, անավարտ շինարարության օբյեկտներ: 1995 թ. կսեփականաշնորհվեն միջակ ձեռնարկությունները, իսկ ավելի ուշ՝ խոշորները: Ձեռնարկությունները կսեփականաշնորհվեն միայն այդ վաճառակարգված կարգի հետզննման, բաժնետիրման, աճուրդների միջոցով: Սեփականաշնորհման ենթակա չեն ընդերքը, ռազմավարական օբյեկտները, հանրապետության ոսկու և ադամանդի պաշարները, պատմության և մշակույթի հուշարձանները:

ԻՖ

Մեծ ակնկալություններ Հուսեյնովի այցելությունից

«Մեծ Բրիտանիան Ադրբեջանի ամենախոշոր արտաքին տնտեսական գործընկերն է Իրանից հետո», «Հայկի» թերթին տված հարցազրույցում ասաց արտաքին տնտեսական կապերի նախարար Ռաուֆ Գարանին: Երկու երկրների միջև գործարար համագործակցությունը զարգանում է այնպիսի ոլորտներում, ինչպիսին են նավթային արդյունաբերությունը, նավթային սարքավորումների արտադրությունը, կապը, գյուղատնտեսությունը: Նախարարի խոսքերով, մեծ նշանակություն ունի Ադրբեջանի վարչապետ Փանահ Հուսեյնովի այցը Մեծ Բրիտանիա, որը պետք է տեղի ունենա մայիսի 23-25-ին: Սպասվում է, որ այցելության արդյունքները թույլ կտան լուծել Ադրբեջանում մի շարք բրիտանական բանկերի, ապահովագրական ֆիրմաների բաժանմունքների բացման հարցերը: Բանակցությունների ընթացքում նախատեսվում է համաձայնագրեր կնքել գյուղատնտեսական ապրանքների համատեղ արտադրության, ծովում նավթային կառամատույցների շինարարության, Ադրբեջանի կապի ամբողջ համակարգի վերակառուցման վերաբերյալ: Ռ. Գարանիի կարծիքով, Մեծ Բրիտանիայի հետ համագործակցության ընդլայնումը խաղաղական խոշոր նշանակություն կունենա Ադրբեջանի համար:

[illegible]

Երկաթգիծը վերականգնվեց, գազամուղը՝ դեռևս ոչ

Մայիսի 15-16-ի գիշերը Սադախլուից 2 կմ հեռավորության վրա պայթեցվել էր Հայաստան եկող երկաթգծի 50-մետրանոց հատվածը: ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայության տեղեկատվության համաձայն, այն 4 ժամվա ընթացքում վերանորոգվել էր հայ շինարարների կողմից: Սակայն հաջորդ օրը փակվել է Ադրբեջանից Վրաստանի տարածքով Հայաստան եկող գազի հոսքը, որի պատճառով հանրապետությունը կրկին անցել է էներգամատակարարման առաջին ռեժիմին՝ հիդրոէլեկտրակայանների միջոցով նվազագույն էլեկտրաէներգիա մատակարարելու երկժամյա գրաֆիկին: Երկաթգծի աշխատանքի վերականգնումը թույլ կտա, որպեսզի հանրապետությունը ստանա դիզվառելանյութ, որն էլ համեմատաբար կբարելավի տրանսպորտի վիճակը:

«Ազգ»

Հայաստանը ավելացնում է ոսկու հանույթը

Հայաստանի կառավարությունը որոշում է ընդունել հանրապետության տարածքում ստեղծել բանկային մետաղների զգալի արտադրություններ: Այս մասին ԻՖ-ին հայտնեցին կառավարության մամուլի ծառայությունում:

Հայաստանը, որը նախատեսում է առաջագայում տարեկան կորզել մոտ 3 տոննա ոսկի, ներկայումս այն արդյունահանում է Սոթքի և Մեղրաձորի հանքավայրերում, որոնց ընդհանուր կարողությունը տարեկան 380 հազար տոննա հանքաքար է: Առաջիկա երկու տարում Մեղրաձորի հանքը, որի տարեկան հանույթը կազմում է 150 հազար տոննա հանքաքար (ավելի քան 1 մլն. տոննա երկրաբանական ընդհանուր պաշարների դեպքում), այն կավելացնի մոտավորապես 25 հազար տոննայով: Բացի դրանից, հանքամետալուրգիական ճյուղի զարգացման ծրագրով նախատեսվում է մշակել Մեղրու շրջանի ոսկու հանքավայրը, որի հանքաքարի և մետաղի պաշարների վերաբերյալ առայժմ տվյալներ չեն հրապարակվում:

Բացի դրանից, կառավարությունը Հայաստանի արդյունաբերության զարգացման հիմնադրամին «ժամանակավորապես թույլատրել է» արտասահմանյան ֆիրմաների հետ փոխշահավետ պայմանագրեր կնքել հանրապետությունից դուրս բանկային մետաղներ պարունակող թափոնների վերամշակման համատեղ արտադրություններ կազմակերպելու համար: Նման արտադրության կազմակերպման համար հարկավոր է Հայաստանի ազգային բանկի համաձայնությունը:

ԻՖ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հատուկ դասընթացների բաժին. կարճ դասախոսություններ

1. Բանակցությունների սկզբունքները շուկայական հարաբերություններում

Մայիսի 22, 26, 28, 29, 31 1993 թ.
Սաս Ա, ժ. 10:00-13:30
Սաս Բ, ժ. 15:00-18:30
Դասախոսներ. Դեբորահ Վեյց, Ջոան Սախս

2. Դրամային և բանկային խնդիրներ

Մայիսի 31 - հունիսի 11, 1993 թ.
Յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ, ժ. 18:00-21:00,
Դասախոս Վարդգես [illegible]

3. Ստրատեգիական պլանավորում (միայն գրադարանավարների համար)

Մայիսի 24 - հունիսի 8, 1993 թ.
Մայիսի 24, երկուշաբթի, ժ. 10:00-12:00,
Մայիսի 25-27, ժ. 9:00-12:00
Մայիսի 31, երկուշաբթի, ժ. 9:00-12:00
Հունիսի 1-4. Գործնական հանձնարարումներ
Հունիսի 7. Ընդհանուր ծրագրի վերանայում
Դասախոս. [illegible]

Դասախոսությունները կընթանան անգլերեն լեզվով, հայերեն համընթաց թարգմանությամբ: Յուրաքանչյուր դասընթացի գրանցման վճարը 200 ռուբլի: Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք զանգահարել 27-33-70 հեռախոսահամարով:

Ատոմակայանի վերագործարկման աշխատանքները կսկսվեն մայիսի վերջին

Անդրադառնալով ՀՀ [illegible] Սեդրակ Թաշչյանի մայիսի 6-12-ը ԱՄՆ և Հնդկաստան կատարած այցերին, Հայաստանի կառավարության մամուլի ծառայության ղեկավար Վլ. Մանոյանը հայտնեց, թե այցի հիմնական նպատակն էր հանրապետությունում գազի և նավթի հետախուզման ստրատեգիան մշակելը, ինչպես նաև ատոմակայանի վերագործարկման աշխատանքներն սկսելու համար ֆինանսատեխնիկական օգնություն ստանալու խնդիրը:

Այդ առիթով Վաշինգտոնում կազմակերպվել է կոնֆերանս, որին մասնակցել են տեղի հայ համայնքի և ԱՄՆ կառավարության ներկայացուցիչներ: Հիմնական խնդիրը եղել է այն, որտեղից հայթայթվեն ֆինանսական և տեխնիկական միջոցներ: Ըստ նախահաշվարկների, այդ աշխատանքների վերսկսման համար անհրաժեշտ է 15 մլն. դոլար, որտեղից 4 հորատանցք փորել Հոկտեմբերյանի շրջանում: Նավթի առկայության դեպքում Հայաստան կժամանեն ամերիկյան ֆիրմաների ներկայացուցիչներ, որոնք կմասնակցեն հետագա աշխատանքներին: Այցի ընթացքում արդեն համաձայնվել է 12 մլն. դոլար, որի 10 մլն-ը տվել են ամերիկահայերը, իսկ 2 մլն-ը՝ ԱՄՆ կառավարությունը:

Վերադարձին պրն. Թաշչյանը եղել է Հնդկաստանում, որ տեղի կա... [illegible]

ՎԱՀՐԱՄ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՈՉ ՈՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՎԱԾ ՉԷ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿԻՑ

Մենք տարեն հաղորդել ենք Վարդենիսի շրջանի վարակիչ հիվանդության դեպքերի մասին։ Թեև սկզբում, հենվելով առողջապահության նախարարության տվյալների վրա, հաղորդել էինք բռնկվող ջրի մասին, սակայն նույն այդ նախարարությունից մեզ հայտնեցին, որ վերջնականապես ոչինչ դեռ պարզ չէ։ Այնուամենայնիվ, հաստատ է մի բան, որ վարակիչ հիվանդությունների վտանգ, մեր առօրյայում, կենցաղային պայմանների ընկնելով, գոյության ունի և անընդհատ հետևողականորեն աճում է։ Եվ ոչ մի համաճարակ մեր բնակչության առողջության ու անվտանգության համար չի երաշխավորված, երբ դրա համար նպաստավոր պայմաններ ստեղծված են։ Իսկ դրանք կան, անկախ մեր կամքից կախված թշվառությունից։

Մեզ, ինչպես նշեցինք, բժշկական օգնությունը հասանելի չէ, բայց արդեն հայտնի են ողբերգության շատ դեպքեր, բժշկական օգնության [illegible] տարածման հիմնական տարածողը ջուրն է, որն եղբայրական տեղեկանքով վտանգավոր է։

Բժշկական ջրի, այսինքն նաև ոռոգության տարածման մեջ մեծ դեր ունի աղբահանությունը։ Սովը, կենցաղային վատ պայմանները, [illegible] բնակչության ցածր սանիտարական կուլտուրան իրենց նպաստն են բերում այդ անենին։ Բավական է նշել, որ այսօր Երևանում աղբահանվում է ընդամենը մեկ բաղնիք, (թիվ 2-ը), այն էլ մի խանի օր առաջ է սկսել գործել։

Մասնավորապես, Երևանի շրջանային սանէպիդկայանների կողմից մայրաքաղաքի դպրոցներում ու մանկապարտեզներում վերջին օրերին անցկացված ստուգումներից հետո հայտնաբերվել է ոջլոտության 4000 դեպք։ Նման դեպքեր արձանագրվել են նաև Ս. հանքի հոգեբուժական հիվանդանոցում, Նուբարաշենի ծերանոցում։

Չնայած որ բոլոր նպաստավոր պայմանները կան վարակների բռնկման համար, միաժամանակ պետք է ասել, որ դրանց կանխարգելման համար համապատասխան աշխատանք է տարվում, թեև հնարավորություններն ու միջոցներն այստեղ էլ առկա են։

Երևանի դեզինֆեկցիոն կայանը գտնվում է այդ տողերում [illegible] խոշոր միջոցառումների կենտրոնում։ Հիմնական աշխատանքները ուղղված են ոջլոտության դեմ պայքարին։ Ինչպես հայտնեց կայանի գլխավոր բժիշկ Մ. Պողոսյանը, պարազիտոլոգիական աշխատանքները տարվում են ոչ միայն կայանում։ Այն անձինք, ովքեր գալիս են կայան, «մշակվում են» տեղում, համապատասխան դեղամիջոցներով, իսկ մյուսներին շրջանային սանէպիդկայաններում անվճար տրվում են դեղամիջոցներ, խենք են կատարում պլասմահամաձայն միջոցառումներ։

Ոջլոտությունը սակայն միակ վտանգը չէ համաճարակի բռնկման համար։ Բավականին մեծ խումբ կազմում են համաճարակային մի խմբի առնետների ինֆեկցիոն հիվանդությունը։ Շատերն են այսօր հանդիպում ախտահանումների մասին «բարեկամ-բարեկամ» առնետների, որոնք, խնդիրը, լավ օրից չէ, որ «բացարձակ» գործունեություն են ծավալում։ Մի խանի օր առաջ և նույնիսկ հնարավորություն ունեցա առնետի հանդիպել տրոլեյբուսում, թեև այնտեղ բնավ էլ ճանապարհ նպաստավոր պայմաններ չկային։ Մի՞թե այդքան լկտիացել են, որ երբեմն կում են նաև հասարակական տրանսպորտում։ Քաղաքային դեզինֆեկցիոն կայանի գլխավոր բժիշկը հայտնեց, որ թեև դրանց դեմ պայքար մղվում է, բայց այդ պայքարի նպատակը նրանց խանակը նվազագույնի հասցնելն է, քանի որ լրիվ ոչնչացնելն անհնար է։ Կայանն այդ աշխատանքների կատարման պայմանագրեր է կնքել շրջխորհուրդների հետ, բնակելի շենքերում և մասնավոր տներում, ինչպես նաև այդ շրջանում գտնվող օբյեկտներում դեռատիզացիոն աշխատանք տանելու համար ամսական 4 անգամ յուրաքանչյուր օբյեկտում։ Չնայած կնքված են պայմանագրեր և կատարվում է համապատասխան աշխատանք, սակայն մինչ այժմ ոչ մի վճարում չի կատարվել։ Իսկ դեզինֆեկցիոն կայանն աշխատում է ինքնաֆինանսավորման սկզբունքով, և բնականաբար նրա գործունեությունը կարգավորվում է եկամուտների հաշվին։ Սակայն չկատարված վճարումները, ինչպես նշեց Պողոսյանը, ստիպել են այնտեղի մի վիճակ, որի պատճառով կայանի աշխատակիցները փետրվարից աշխատավարձ չեն ստացել։ Անհնար է դարձել նաև կայանի աշխատանքների համար անհրաժեշտ ծախսեր կատարելը։ Բանն այն է, որ արդեն երկու տարի հանրապետությունը չեն ներմուծվում ինֆեկցիաներ և ախտահանիչ նյութեր։ Անեն ինչ կատարվում է կուտակված պաշարների հաշվին, իսկ դրանք անսպառ չեն։ Վերջերս Մոսկվայից առաջարկել են առնետների դեմ պայքարի նոր դեղամիջոց, սակայն գումար չլինելու պատճառով հնարավոր չէ ձեռք բերել։ Նույնիսկ գումար չկա առնետների որսի համար թակարդ գնելու։ Իսկ արդյունավետ պայքար իրականացնելու համար անհրաժեշտ խոշոր գումար էլ բացակայում է պետությունից։

Պետք է ասել, որ ինչքան էլ դեզինֆեկցիոն կայանը եղած հնարավորություններով պայքարում է առնետների դեմ, կան այնտեղի հանգամանքներ, որոնք խանգարում են այդ պայքարի ամբողջական դառնալուն։ Գումարներ չլինելու պատճառով այսօր 281 հիմնարկ-կազմակերպություն դեռատիզացիայի պայմանագիր չի կնքել, որի հետևանքով նրանց տարածքները դուրս են մնում այդ աշխատանքների շրջանակից, և ոչ ոք չի կարող բացառել, որ այդտեղից վարակ չտարածվի նաև այլ տարածքներ։ Դեռատիզացիոն աշխատանքներից դուրս են մնում նաև Քաղաքի կոոպերատիվ բնակելի շենքերը, թիվ 432, որոնք հետեւ նրանք փաստորեն առնչություն չունեն ՔԿՏ-ների հետ, որոնց պայմանագիր են կնքում իրենց տեղամասի բնակելի տեխնիկական շենքերում աշխատանքներ կատարելու համար։ Կոոպերատիվ շենքերը պետք է իրենք պայմանագիր կնքեն։ Իսկ Էրեբունու և Մյասնիկյանի շրջաններն հրաժարվում են մասնավոր տների համար պայմանագիր կնքել։ Փաստորեն քաղաքի տարածքի մոտ 40 տոկոսը դուրս է մնում դեռատիզացիոն աշխատանքների շրջանակից։

Ստացվում է, որ բացի այն, որ սոցիալական դժվարությունները կայանին հնարավորություն չեն տալիս լիարժեք գործել, որոշ տարբեր կարգի հանգամանքներ ևս համաճարակների վտանգի առաջ կանգնեցնում են վատթար։

Հիմա ինչ, սպասենք մինչև առնետները հասնեն ավելի բարձր աստիճանների և խանգարեն իրենց մասին։ Գուցե դրանի՞ց հետո կվճարվեն պայմանագրով կատարված աշխատանքների համար գումարները, որոնք քաղաքային դեզինֆեկցիոն կայանին հնարավորություն կտան ավելի արդյունավետ աշխատել։ Գուցե ա՞յդ ժամանակ վճարովի կդառնան պայմանագրեր չկնքած շրջաններն ու կազմակերպությունները։

Իսկ քաղաքային դեզինֆեկցիոն կայանը, այդուհանդերձ, կատարում է պայմանագրային իր պարտավորությունները դեռատիզացիոն աշխատանքներ իրականացնելով։ Զանգի համաճարակները սահման չեն դնում ոչ մի ազգի, նաև ռազմական, քաղաքի միջև։ Եվ ինչպես անեն մի հիվանդության պարագայում, վերջինիս կանխարգելումն ավելի հեշտ է, քան հետո բուժելը։ Առավել ևս, ավելի քիչ միջոցներ է պահանջում։ Իսկ մենք բժշկական այնքան էլ հարուստ չենք, և ճակատագրերի, և ժառանգության, որ համաճարակներից այդքան արդյունքային հրավերք անենք։

ԳԱՅԱՆԵ ՆԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

«ԱՊՈԼԻՍ» ֆիրման և

«ԲԻՈՊՈԼԻՎԵՐՍԻԱ» ասոցիացիան

Չրկեծ ավանի պահեստից վաճառում են կենսահումուս։

Մեծածախ գնորդների համար սահմանված 20 տոկոս զեղչ։

Վճարը ցանկացած ձևով

Հեռախոսներ՝ 27-81-91, 58-04-26, 58-54-27, 56-83-31։

Վիրահատություն նոր եղանակով

Արտասահմանում առկա Չարենցավանի հիվանդանոցում լեղաքարերը հեռացնում են ոչ սովորական անցումով եղանակով։ Արվել են 17 նման վիրահատություններ։ Բարդություններ չեն արձանագրվել։ Նոր եղանակի մասին պատմում է Չարենցավանի հիվանդանոցի վիրահատության բաժնի վարիչ Հարությունյանը։

«Մեթոդը կիրառվում է լեղաքարային հիվանդությունների ժամանակ։ Որովայնի խոռոչից հեռացվում է լեղապարկը առանց հատելու։ Որովայնի առաջնային պատի վրա արվում են չորս անցքեր, երկուսը 1 սմ և երկուսը 0,5 սմ չափով։ Անցքերից մեկով որովայնի խոռոչ է մտցվում փոքր տրամաչափի բժշկական հեռախցիկը, իսկ մյուս անցքերով անհրաժեշտ վիրաբուժական գործիքները։ Տեսախցիկը որովայնի խոռոչի պատկերը փոխանցում է էկրանին, որի միջոցով էլ, մյուս գործիքների օգնությամբ կատարվում է հիվանդի լեղապարկի հեռացումը։

Մեթոդը բույլ է տալիս իրականացնել նաև մի շարք այլ վիրահատություններ, որոնցից են լապարոսկոպիկ ճողվածքահատման (գրիժա) և որոգանման ելունի (ապենդիցիտ) հեռացումը։ Դրանց համար ևս կան համապատասխան գործիքներ ու շուտով կներդրվեն Չարենցավանի հիվանդանոցում։

Նոր մեթոդի առավելությունն այն է, որ սպիներ չեն մնում։ Վիրահատությունը կատարելուց երկու օր հետո հիվանդը համարվում է լիովին բուժված և գնում է տուն, իսկ 5-6 օր հետո կարող է գնալ աշխատանքի։

Այս մեթոդն առաջին անգամ կիրառվել է Ֆրանսիայում 1987 թվականին, որից հետո տարածվել է եվրոպական այլ երկրներում և Ամերիկայում։ 1991 թվականին ես եղա Ավստրիայում, որտեղ երկու տարի էր, ինչ կատարվում էին նման վիրահատություններ։ Ինձ հարկ եղավ երկրորդ անգամ այցելել Ավստրիա, որտեղ ավստրիացի մեր գործընկերների օգնությամբ յուրացրի նոր մեթոդը և տեղում կատարեցի մի շարք վիրահատություններ։ Մնում էր միայն գործիքներ բերել Հայաստան և այն կիրառել մեզանում»։

ՍԱՐԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Հրազդան-Չարենցավան

Համառոտակի

Իշխանավորները հրավիրվում են վազքարշավի

Նոր Նորքի զանգվածների բնակիչները վաղուց դարձել են Երևանի վազքաշավերների ու հայաստանի ակումբների անդամներ։ Վերջերս նրանք ուժերն են փորձում նոր մարզաձևում. լեռնագնացության մեջ բարձրանում են կենդանաբանական այգում հարող «սարերի» կածաններով, հաղթահարելով բնական ու արհեստական շատ խոչընդոտներ։

Ցանկանալով նաստակյաց կյանքի սովորած որոշ անձանց ևս ներգրավել ակտիվ սպորտի մեջ, «մասնակիցները» նպաստակահարմար գտան առաջիկա մի երկուշաբթի օր կազմակերպել վազքարշավ, որին կհրավիրվեն մասնակցելու միայն հանրապետության ամենաբարձրյալները, ներառյալ նախագահը և վարչապետը, [illegible] նաև մի ավելի ցածրագահ անձինք, այդ թվում հասարակական տրանսպորտի հետ առդակերտն ու անողակերտն առնչվող բոլոր պատասխաններն և... պարետներ ու սպեկուլյանտների նախարարը ուղղեն գլխավոր մրցավար։ Վերոհիշյալ նախաձեռնության մանրամասներին ծանոթանալու համար դիմեցինք բազում ավարտական ներից մասնակից անձինք մի «մասնակցի»։ «Վաղը մասին որոշումը օրեր ընդունել է մերձավոր բնակիչ «Երիտասարդական» կայարանի մոտ «փակ-փոխ»-ի տրասնոր մասնակիցների ներքական արտացոլում նիստում, ասաց նա։ Միջոցառումը կոչվելու է «Մասիվ-93» «Մասնաշյակա Միտ Վկայություն»։ Մենք ցանկանում ենք մեր աննշանաոր սիրո մնացորդները մատուցել իշխանավորներին»։ Վազքարշավը սկսվելու է բժշկական ինստիտուտի մոտից և հասնելու է Գայի հուշարձան, որտեղ հաղթողներին կտրվեն տրոլեյբուսի վարորդները և նրանց կհանձնեն մրցանակ-դիպլոմներ ու 250 գրամ հաց։ Իսկ մյուս մասնակիցներին ավտոբուսների վարորդները կմիտեն ավտոբուսով երթևեկելու մեսսական տոմսեր։ «Մենք ամեն ինչ կանենք միջոցառումը բարձր մակարդակով և առանց անկանխատեսելի հետևանքների անցկացնելու համար։ Վազքարշավի մասնակիցներին ճանապարհին, շեղվելու համար, մատուցել մի-մի շիշ սառը մածուն», [illegible] մասնիկը [illegible] Մենք մտածեցինք խաչարի «մասնիկցուց» ավելի կոնկրետ տեղեկություն իմանալ «կռվի» անցկացման ժամկետների մասին. «Ամեն ինչ որոշակի կդառնա վերոհիշյալ մասնակիցների կողմից հայտեր ներկայացնելուց հետո»։ Իսկ հայտեր նրանք կարող են ներկայացնել ամեն օր, առավոտից երեկոյան, հասարակական տրանսպորտի բոլոր կանգառներում կուռ շարքերով կանգնած մարդկանց, կամ էլ հանձնել որևէ «Նորաշեն»-ի վարորդի, որն օրվա մեջ գոնե մի անգամ անպայման «մասնիկ» կգնա։

Գ. Ն.

Վերահսկում են ոչ միայն շուկաները

Մոսկովյան թերթերը հաճախ են գրում մայրաքաղաքում թույն դրած ադրբեջանական մաֆիայի ու նրա հանցավոր գործունեության մասին։ Դա մտացածին չէ և կողմնակիորեն է առնչվում «կովկասյան ազգության անձանց» դեմ ուղղված արշավին։ Այդ մաֆիան իրոք բավականին լայնորեն է տարածել [illegible] և ծովայական ծրագրված հարստություն է դիզում Մոսկվայից։ «Մոսկովսկիե նովոստի» թերթի հաղորդմամբ, 300 հազարանոց ադրբեջանական համայնքի մոտ 5000 անդամներ վերահսկում են խաղաքի 29 շուկաները։ Ոմն աստանբուլ մարդիկ հիշվել դարձել են մոսկովյան շուկաների «անխախտելի» մասը։ Սակայն դժվար է ասել, թե դրանք են ադրբեջանական մաֆիայի եկամտի հիմնական աղբյուրները։ Բանն այն է, որ նախկին «եղբայրական» հանրապետության ներկայացուցիչներն այստեղ վերահսկում են նաև թմրանյութերի տարածման գործը։ Մոսկվայի ներքին գործերի գլխավոր վարչության թմրանյութերի առօրինի շրջանառության դեմ պայքարի բաժնի աշխատակիցները Ռուսաստանի ՆԳՆ գործընկերների հետ օրերս բացահայտեցին թմրանյութերի առաքման Բաքու-Մոսկվա ընդհատակյա ճանապարհ, որով երկար ժամանակ Մոսկվա էին հասցվում ուժեղ ներգործող թմրամիջոցներ։ Գուցե պատահական չէր, որ զործող հիմնական անձը «մակասածրած» Աղդամից էր։ Խուզարկությունից հետո այդ մարդու մոտ հայտնաբերվեց 50 միլիոն ռուբլու արժողությամբ թմրանյութ։

Եվ սա մի դեպք է ու մի մարդ է մեր բանալված։ Հետո էլ զարմանում ենք, որ ադրբեջանցիները զենք շատ ունեն...

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Մոսկվա

«Տավրոս» ֆիրման հրավիրում է

Մոսկվայի «Ինտուրիստ» հյուրանոցի տպասարանի մեծով ամեն մի հայի ուշադրությունն է գրավում «Ֆիրմա Տավրոս» վերտառությունը։ Իսկ նախկին համաքաղաքացիները նույնիսկ հուզվում են, տեսնելով իրենց այնքան հարազատ անունը։

- «Տավրոս» ֆիրման հիմնադրել եմ կես տարի առաջ, այն անվանելով իմ հայրենի շրջանի անունով, ասում է ֆիրմայի նախագահ Պաղյանը։ Անմիջական կապեր հաստատելով գերմանացիների հետ, մենք զբաղվում ենք գրասենյակային իրերի, գրենական պիտույքների առևտրով։ Մի շարք կետեր ենք բացել Մոսկվայի ամենաաշխույժ վայրերում։ Տեսականին շատ հարուստ է և անսահմանափակ, որ առաջարկում ենք մանրածախ ու մեծածախ գներով, առանց վճարման ու փոխանցումով։

Մեր գործունեության մեջ մեծ ուշադրություն ենք դարձնելու բարեգործությանը, շարունակում է Պաղյանը։ Պատրաստվում ենք Տավուշի շրջան ուղարկել գրենական պիտույքների առաջին խմբաքանակը Բերդի միջնակարգ դպրոցի աշակերտների համար։ Մեր նվերները կստանան նաև դարաբաղցի երեխաները։

«Տավրոս» նորաստեղծ բարգավաճող ֆիրման պատրաստ է համագործակցել Հայաստանի ցանկացած ֆիրմայի հետ։ Մեր հեռախոսը՝ (0.95) 250.97.75, ֆաքս (0.95) 2509794։

Սպասում ենք ձեր առաջարկություններին։ Ռ. Հ.

Շնորհակալ եմ մարդկային վերաբերմունքի համար

Բնակարանիս սեփականաշնորհման հարցով (Մասիսի շրջանի գործկոմի երկար [illegible] հետո) դիմեցի եռ խաղխորհրդի գործկոմի շենքի ընդունարան, մասնագետների աշխատակազմի աշխատակիցների [illegible] բյուրների անծանագրավորման, գույնագծման վարծակալական վարչության Մասիսի և Շահումյանի բաժին։ Եվ հուսախությունն ինձ, ընդամենը մեկ օրում, համապատասխան լափումներից հետո, բաժնի օպերատիվ աշխատանքի շնորհիվ ես իմ բնակարանի տերը դարձա։

Շնորհակալություն եմ հայտնում բաժնի՝ ինձ հետ առնչված աշխատակիցներին, առանձնապես Ա. Վարդանյանին, բարեխիղճ և անթերի աշխատանքի համար։

Ն. ՍԻՄՈՆՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Հանդիպում

Արամ Բաբաջանյան. «ՍՏԵՓԱՆԱՎԱՆԻ ԱՊԱԳԱՆ ՎԱՐԴԱԳՈՒՅՆ ԵՄ ՏԵՍՆՈՒՄ»

Ստեփանավանն իր անկրկնելի բնությամբ՝ անտառային հոծ զանգվածներ, համատարած կանաչ, զով եղանակ, մաքուր օդ, միշտ անջնջելի տպավորություն է թողնում գեթ մեկ անգամ քաղաք այցելած յուրաքանչյուր մարդու վրա:

Լինելով սիրված հանգստավայր եւ առողջարանային քաղաք, այն միշտ էլ հաճույքով տասնյակ հազարավոր զբոսաշրջիկներ է ընդունել ու ճանապարհել: Այս առումով նրա ճակատագիրը եւս կանխորոշված էր՝ հանքային ջրերով եւ տորֆի հանքերով առատ բնակավայրը 1987 թ. ստացել էր հանրապետական նշանակության առողջարանի կարգավիճակ: Իսկ նրա բնակիչները ձեռնամուխ էին եղել քաղաքի սոցիալ-տնտեսական համապատասխան ծրագրի իրականացմանը: Սակայն հաջորդ տարին 1988 թվականն էր:

Ստեփանավանի ներկա վիճակի եւ ապագայի մասին է մեր հարցազրույցը 1986 թ. ի վեր նրա քաղաքագլուխ, ՀՀ ԳԽ պատգամավոր ԱՐԱՄ ԲԱԲԱՋԱՆՅԱՆԻ հետ:

– Սպիտակի եւ Գյումրիի հսկայական ավերումների եւ մարդկային զոհերի համեմատ Ստեփանավանն առաջին օրերից սկսած դժվարությամբ էր աղետի գոտու մաս ընկալվում: Ինչո՞ւ:

– Հավանաբար այն պատճառով, որ մեզ մոտ շենքերը հիմնականում չփլվեցին եւ կորուստներ էլ քիչ ունեցանք, բայց քաղաքին հասցված հարվածն այնքը բավական եղավ, որ պետական շինությունները ամբողջությամբ, իսկ մասնավոր տների 80 տոկոսը բնակչության համար դառնան լրիվ անպիտան: Բնական է, որ նույն ճակատագրին արժանացան նաեւ ուսումնական հաստատությունները, մշակութային օջախները, առողջապահական օբյեկտները, բազմաթիվ հանգստյան տներն ու պանսիոնատները: Երկրաշարժը խաչ քաշեց եւ կատարվածի, եւ երազանքների վրա:

1987 թ. հաստատված եւ մեծ հեռանկարներ բացող սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիրը փոխարինվեց վերականգնմանով, ըստ որի նախկին վիճակին պետք է հասնեինք երկու տարում...

– Նախկին ԽՍՀՄ ղեկավարների խոստումը վաղուց միայն տխուր հեգնանքով է հիշվում: Այնուամենայնիվ, հետերկրաշարժյան առաջին տարիներին շինարարության տեմպերից որոշակի հաջողություններ գրանցվեցին: Ի՞նչ հասցրիք անել այդ ընթացքում:

– Նախ, հաստատեցինք քաղաքի գլխավոր նոր հատակագիծը, ըստ որի բուն քաղաքը պետք է իր նախկին տեսքով վերականգնվեր, իսկ ողջ նոր շինարարությունը տեղափոխեցինք Ձորագետի ձախ ափը, որը սեյսմիկ տեսանկյունից ավելի բարենպաստ էր: Իսկ արդեն 1989 թվականից մեծ ծավալի շինարարական աշխատանքներ սկսվեցին, սակայն հայտնի պատճառներով դրանց տեմպերն աստիճանաբար ընկան: Եւ մենք, թեեւ արդեն 5-րդ տարին է սկսվել, դեռեւս շատ հեռու ենք նախագծով նախատեսված բնագծերին հասնելուց: Բնակչության մոտ 50 տոկոսն այդպես էլ հիմնական բնակարաններով ապահովված չէ:

Սա շատ ցավալի փաստ է, մանավանդ որ շինարարական մեծ հզորություններ եւ բարձրակարգ մասնագետներ ունենք: Եւ միայն ֆինանսական միջոցների պակասն է, որ լայնորեն ծավալվելու արգելք է հանդիսանում: Եթե այդ հարցը լուծվի, ապա երկու տարվա ընթացքում բոլոր կարիքավորներին բնակարաններով կապահովենք: Համեմատության համար ասեմ, որ այսօր շինարարական տարբեր փուլերում գտնվող 62 շենք ունենք:

– Եթե դատելու լինենք ՀՀ Գերագույն խորհրդի կողմից արդեն հաստատված 1993 թ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրից եւ բյուջեից, աղետի գոտուն զգալի գումարներ են հատկացվելու...

– Այո, եւ պետական բյուջեից, եւ 209 մլրդ վարկային էմիսիայից, եւ «Հայաստան» հիմնադրամից Ստեփանավանի համար շոշափելի դրամական միջոցներ են տրամադրվելու: Եթե ֆինանսավորման այս աղբյուրները լիարժեք գործեն, ապա այս տարի բավականին հաջողություններ կունենանք: Միակ մտահոգությունն այն է, որ դրանք որքան հնարավոր է շուտ տրամադրվեն, բարենպաստ եղանակի յուրաքանչյուր օր պետք է արդյունավետ օգտագործվի: Ցավալի է, բայց վերջին տարիներին ձմեռները տարօրինակ կերպով երկար, ձյունառատ եւ ցրտաշունչ են լինում:

– Ի դեպ, ստեփանավանցիներն ինչպե՞ս անցկացրին ձմեռը: Ծառեր շա՞տ կտրվեցին:

– Երբ նկատի ունենանք այն դժվարությունները, որոնց սովոր էին մեր համաքաղաքացիները, երբ անխափան գործում էր կենտրոնական ջեռուցման համակարգը եւ գազի ու էլեկտրականության մատակարարման խափանումների մասին խոսք անգամ լինել չէր կարող, ապա՝ ծանր: Երբ համեմատենք երեկվա հետ, ապա զգալիորեն ավելի լավ՝ ամառվա ընթացքում անտառտնտեսության հետ համագործակցելով անհրաժեշտ քանակությամբ վառելափայտ էր կուտակվել: Կարողացանք որոշ քանակությամբ քարածուխ եւ հեղուկ վառելիք բերել, ինչը նաեւ հնարավորություն տվեց մինչեւ հունվարի վերջերը կենտրոնական ջեռուցումն աշխատեցնել, եւ երկրորդ, ապահովվեց քաղաքի կենսապահովման օբյեկտների նորմալ գործունեությունը: Ճիշտ է, ոչ լրիվ հզորությամբ, բայց մշտապես աշխատել են նաեւ Ստեփանավանում գտնվող բոլոր հիմնարկ-ձեռնարկությունները: Իսկ գերմանական Կարիտաս խմբի աջակցությամբ շահագործված հանրակացությունում լավագույն պայմաններ ունեցող մեր հիվանդանոցն ապահովված էր ինքնավար գործելու բոլոր պայմաններով՝ այնտեղ մշտապես ջուր (սառը եւ տաք), լույս եւ ջեռուցում կար:

– Հետաքրքիր է, Ստեփանավանը նախկինի պես հրապուրո՞ւմ է հանգստացողներին:

– Կարող է զարմանալի թվալ, բայց անգամ 1989 թ. ամառային արձակուրդները մեզ մոտ անցկացնող բազմաթիվ մարդիկ կային: Գալիս էին իրենց ծանոթ-բարեկամների մոտ: Այս փաստը նաեւ որոշակի հոգեբանական դրական ազդեցություն թողեց՝ նույնիսկ դաժան աղետը մարդկանց սովորությունները չխախտեց՝ 1989-ի ամառը զգացինք, որ կյանքն այնուամենայնիվ շարունակվում է: Եւ ամեն տարի, թեեւ հանգստի տները եւ առողջարանները գործնականում չեն գործում, հյուրերի պակաս մեր քաղաքը դեռեւս չի զգացել:

Օրախնդիր է դարձել համապատասխան նյութատեխնիկական բազայի ստեղծումը, միայն թե դա առայժմ երկրորդ պլան է մղված՝ առաջնայինը ստեփանավանցիներին բնակարաններով ապահովելու խնդիրն է:

– Քաղաքի իշխանությունները նախկինի պես շահագրգռվա՞ծ են, որպեսզի այս տարածքն առողջարանային գոտու վերածվի, թե նոր կարգերն այլ հոգեբանություն են թելադրում:

– Ինչպես էր նախկինում ամբողջ երկրի տնտեսական գործունեությունից ստացված ողջ եկամուտը կուտակվում էր կենտրոնում եւ այնտեղից էլ այս կամ այն կերպ բաժանվում էր քաղաքների եւ շրջանների իշխանություններին:

Այժմ գնում ենք շուկայական հարաբերությունների եւ պետք է ենթադրել, որ տեղական ինքնակառավարման իրավունքների ու պարտականությունների հարցերում որոշակի փոփոխություններ կկատարվեն, հուսանք, հօգուտ առաջինի ընդլայնման: Ցավոք, համապատասխան օրենսդրական բազայի ստեղծումն ուշանում է, եւ խնդրի կոնկրետացումը դեռեւս շուտ է:

– Իսկ ինչպիսի՞ հնարավորություններ ցանկալի կլինեին, եթե ելակետը տեղական իշխանության դիրքերն են:

– «Տեղական իշխանություն» արտահայտությունն առայժմ այնքան էլ համարժեքորեն չի արտահայտում իրական վիճակը: Երբ յուրաքանչյուր գործարան, հանգստյան տուն կամ ցանկացած այլ կազմակերպություն Երեւանում իր վերադաս ունի, իսկ գործկոմները նրանց վրա ներազդելու ոչ մի լծակ չունեն, ապա որեւէ խնդրի լուծում տալու համար վերջիններս խնդրողի դերում են հայտնվում: Մեկ օրինակ միայն. Ստեփանավանի տարածքում են գտնվում գերատեսչական ենթակայության երկրաշարժից տուժած եւ չգործող մի քանի հանգստյան տներ: Մենք ցանկանում ենք դրանց բազայի վրա բաժնետիրական ընկերություն ստեղծել եւ անմիջապես զբաղվել վերականգնման եւ շահագործման խնդիրներով, բայց նրանց «տերերի» չկամության պատճառով ոչինչ չենք կարողանում ձեռնարկել:

Մի խոսքով, ցանկացած հարցով եւ ժողովուրդը, եւ հանրապետության իշխանությունները դիմում են քաղաքների եւ շրջանների ղեկավարներին, բայց դեպքերի ու իրադարձությունների վրա նրանց ներգործելու հնարավորություններն ըստ էության չնչին են:

Տեղական ինքնակառավարման մասին օրենքի ընդունումը հուսալի է՝ միայն այդ դեպքում կհստակեցվեն նրանց իրավունքների ու պարտականությունների սահմանները:

Ցանկալին այն կլիներ, որ հանգստյան տներն ինքներս կարողանայինք շահագործել: Այդ դեպքում եկամուտների տերը եւ քաղաքը կլիներ, իսկ հանգստացողների համար լավագույն պայմանների ստեղծման շահագրգռվածությունն ավելի օբյեկտիվ եւ հեռանկարով գործելու խթան կհանդիսանար:

– Երբ 1989 թ. են հանգստացողներ եկել, ապա այս տարի հավանաբար շատ ավելին կլինեն՝ շրջափակումը, ինքնաթիռների տոմսերի թանկությունը եւ շատ այլ գործոններ Հայաստանի բնակիչներին հանգիստը հանրապետության ներսում անցկացնելու փաստի առջեւ կկանգնեցնեն: Որքանո՞վ է քաղաքը պատրաստ նրանց ընդունելուն:

– Երբ ոչ այնքան վաղուց մեր հայրենակիցները սովոր էին նախկին ԽՍՀՄ լավագույն առողջարաններին եւ հանգստի տներին՝ Սեւ ծով, Մերձբալթյան հանրապետություններ կամ Հյուսիսային Կովկաս, ապա այժմ դրանց մասին կարելի է միայն երազել: Այնպես որ, այս խնդիրը պետական մակարդակով պետք է քննարկվի եւ լուծվի: Խոսքը ոչ միայն Ստեփանավանի, այլեւ հանրապետության առողջարանային մյուս՝ Դիլիջան, Սեւան, Ջերմուկ եւ այլ քաղաքներին է վերաբերում:

– Կառավարությունն այդ խնդրով արդեն զբաղվո՞ւմ է:

– Որքան գիտեմ, առայժմ նման ծրագիր եւ մտադրություն չկա:

– Ամեն դեպքում, ծրագիր կա, թե ոչ, ժողովուրդը գալու է: Ի՞նչ դժվարություններ կլինեն, եւ տեղական ուժերով որքանո՞վ է հնարավոր դրանց վերացումը:

– Քաղաքն ի վիճակի է լուծել ջրի եւ հաղորդակցությունների լիարժեք գործունեության ապահովման խնդիրները: Սակայն սննդի եւ հատկապես հացի հարցերում բարդություններ կառաջանան: Ուրեմն, նախօրոք պետք է մտածվի ինչպես ֆոնդերի վերաբաշխման, այնպես էլ ֆինանսավորման մասին:

– Ի՞նչ կուզենայիք ավելացնել:

– Ցանկացած դեպքում, մենք Ստեփանավանի ապագան միայն վարդագույն ենք տեսնում՝ անկրկնելի բնությունը, աշխարհագրական նպաստավոր դիրքը, հին ավանդույթներ ունեցող մտավորականության առկայությունը հույսեր են ներշնչում, որ քաղաքն արագ ոտքի կկանգնի եւ համաշխարհային մակարդակի առողջարանի կվերածվի:

Հարցազրույցը վարեց
ՅՈՎՍԵՓ ՊՈՂՈՍՅԱՆԸ

Մաչելի էկոնոմիկա

Ինչպես գտնում են որոշ տնտեսագետներ եւ ինչպես ցույց է տալիս վերլուծությունը, տարադրամի կայուն կուրսն ի զորու է նպաստել ներքին շուկայի հագեցմանը, հումքի եւ վառելիքի այնպիսի գների սահմանմանը, որոնք համապատասխան են պատրաստի արտադրանքի գներին եւ աշխատավարձի մակարդակին:

Ներքին շուկայում հումքի եւ վառելիքի ավելի ցածր գները, ինչպես նաեւ ավելի ցածր աշխատավարձը (ցածր՝ արտադրության մյուս գործոնների համեմատ) պայման են դեպի երկիր արտասահմանյան կապիտալի զանգվածային ներհոսքի, նրա արդյունավետ օգտագործման համար: Եւ հակառակը՝ հումքի եւ վառելիքի ներքին գների ուղղորդումը դեպի համաշխարհային շուկայի գները, բազմապատկած արտերկրյա տարադրամի կտրուկ բարձրացված կուրսով, գործնականում անհնարին է դարձնում արտասահմանյան եւ տեղական կապիտալի արդյունավետ ներդրումն արտադրության ոլորտ եւ հանգեցնում է տեղական արտադրության տարրալուծմանը: Սա չէ՞ պատճառն արդյոք, որ այսօր ինվեստորների հետաքրքրությունների ոլորտից դուրս են մնացել խոշոր ձեռնարկությունները, նախագծերը, ձեռնարկումները: Եւ դեպքերի զարգացման բնական ընթացքից ամենեւին չի շեղվում մեզանում որպես կանոն միջոցների դեպի փոքր բիզնես ուղղվելը, որի շարժունակությունը միայն թույլ է տալիս արագորեն հարմարվել փոփոխվող իրադրությանը եւ կապիտալի վերարտադրություն ապահովել:

Երբ թողարկվող արտադրանքի մեծամասնությունը ցածր որակի է, հասկանալի է, որ մինչեւ լուծվի որակի հարցը, այն չի կարող ինքնահաստատվել համաշխարհային շուկայում արտադրողին ձեռնտու պայմաններով: Սա չի նշանակում, որ համաշխարհային շուկայի դռները փակ են ցածրորակ ապրանքի համար. ամեն ապրանք ունի իր գնորդը: Որակի բացակայությունը կստիպի արտադրող երկրին գրանցվել շուկայական տնտեսություն ունեցող թույլ զարգացած այն երկրների շարքում, որոնք պարտքերի բեռի տակ կքված միայն երազել կարող են լավագույն ապագայի մասին:

Համաշխարհային փորձը ցույց է տալիս, որ տնտեսական արդյունավետության եւ սոցիալական արդարության միջեւ գոյություն ունի հակասություն: Հասարակական զարգացման ամեն փուլում առաջին պլան է [illegible] խաղաղ[illegible] առաջնությունների համակարգում այս երկու նպատակներից մեկը:

Այսպես, 30-ականների ԱՄՆ «Նոր կուրսը» Ռուզվելտի վարչության փորձն էր «ձգել» սոցիալական ոլորտը ձեռք բերված տնտեսական արդյունավետության մակարդակին: Այս միտումը տարածում գտավ նաեւ այլ զարգացած երկրներում: Նրանց որոշ մասում երկրորդ աշխարհամարտից հետո սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցությունների իշխանության գլուխ անցնելը հանգեցրեց քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանվածության զարգացած համակարգով «բարեկեցության պետության» ստեղծմանը: ■

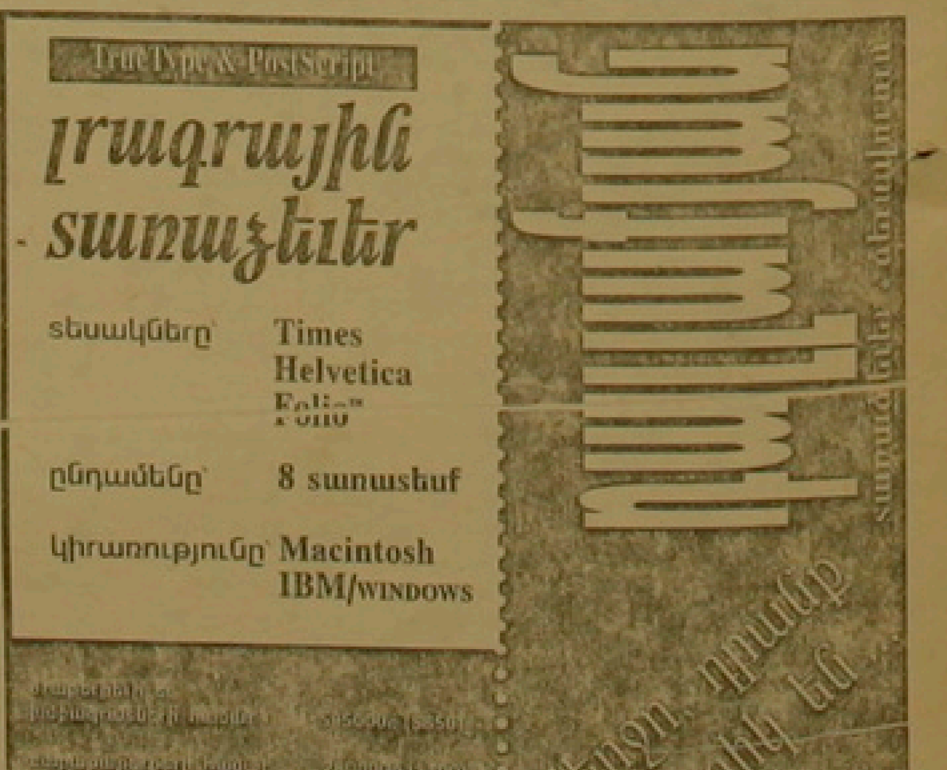

[illegible]

ՁԳՈՒՇԱՑԵՔ, ԿԱՆԱՅՔ, ԹԱԿԱՐԴ Է

կամ ո՞րն է հայ կանանց դասը

Մի քանի տարի առաջ խնդիրը հստակ էր. կանանց եւ աղջիկների արտադրության մեջ ներգրավումը ընդհուպ մոտեցել էր վտանգավոր սահմանագծի՝ մայրության եւ երեխաների դաստիարակության խնդիրը մեծ մասամբ սկսվում էր անտեսվել։ Գեղեցիկ սեռը որքան արդյունավետ էր իրեն աշխատանքի մեջ դրսեւորում, այնքան երեխաների դաստիարակության եւ խնամքի համար քիչ ժամանակ էր մնում։ Եւ հակառակը՝ ընտանիքին եւ զավակներին նվիրված կինը գործնականում զրկվում էր աշխատանքում ամբողջովին դրսեւորվելու հնարավորությունից։ Կանայք, չգիտակցելով նման ծանրաբեռնվածությունը, նախապատվությունն աշխատանքային գործունեությանն էին տալիս՝ սահմանափակելով երեխաների թիվը։ Բայց այդ միտումը չէր կարող չանհանգստացնել ազգի ապագայով մտահոգված մարդկանց, եւ նրանց բողոքը ժամանակի ընթացքում նույնպես զերակշռություն էր ձեռք բերում։

Լուծման առաջարկությունների պակաս եւս չէր զգացվում՝ երեխաների ծննդի եւ դաստիարակության հարցերի լիակատար հասարակայնացումից մինչեւ կանանց ամբողջովին ընտանիք վերադարձնելու պահանջները, սակայն...

Այս վեճը դեռ չէր հասցրել բորբոքվել, երբ «ուրաքն ավելի շուտ եկավ, քան սարքը»։ Տնտեսական խորը ճգնաժամը հայ կանանց վերածեց համատարած տնային տնտեսուհիների։

Չեմ կարծում, թե նման արդյունքը անգամ նահապետական ընտանիքների բարքերի վերականգնման ջատագովների հավանությանը արժանանա։ Այն, որ չարչիությունը կանացի կերպարանք է ընդունում, որ բազմապատկվում են ամենահին մասնագիտության տերերի շարքերը, որ հայրենիքը լքել ցանկացողների մեջ կանայք ավելի մեծ թիվ են կազմում, լուրջ անհանգստանալու առիթ պետք է տա հասարակությանը եւ հատկապես իշխանություններին։ Միայն թե վերջիններս խնդիրները լուծելու ամենահեշտ տարբերակն են գտել, պարզապես անտեսում են դրանք։ Եւ դա շարունակվում է այնքան ժամանակ, մինչեւ հասարակական հակազդման կամ բողոքի ալիք չի առաջանում։

Ցավոք, հանրապետությունում ստեղծված կանանց բազմաթիվ կազմակերպություններն այդ տեսանկյունից ոչ միայն համախմբված չեն, այլեւ դեռ իրենց շահերի գիտակցման հարցում համապատասխան եզրահանգումների չեն եկել։ Այնինչ հայտնի ճշմարտություն է, երբ հասարակական արմատական ձեւափոխությունների ընթացքում այս կամ այն սոցիալական խումբը հստակեցնում է իր նպատակները եւ չի համախմբվում դրանց շուրջ, ապա էական ոչ մի արդյունքի չի կարողանում հասնել։ Իսկ նրանց շահերն ու նպատակները լավագույն դեպքում ձեւակերպվում են այլ խավերի կողմից, այն էլ ելնելով հիմնախնդրի նկատմամբ սեփական, հետեւաբար ոչ համարժեք, դիրքորոշումներից։ Հայ կանանց քաղաքական իներտությունն անհանգստացնում է նաեւ այն պատճառով, որ վերեւում նշված հիմնական հակասությունն իրականում հասարակության զարգացման բարդ խնդիրների արդյունք է, իսկ դրա մասնակի լուծումները միայն կդժվարացնեն եւ անորոշ ժամանակով կհետաձգեն նորի եւ առաջավորի հաստատումը։ Ի վերջո, ներկա դաժան օրերը եւ դժվարությունները հավերժ չեն։ Հեռու չեն այն տարիները, երբ տնտեսությունը կվերականգնվի, եւ կանանց առջեւ ծառացած աշխատանքին, թե ընտանիքին գերապատվություն տալու խնդիրն իր ողջ սրությամբ նորից կհառնի։ Իսկ այսօր նոր պայմանները սեռերի միջեւ միանգամայն այլ փոխհարաբերություններ են պահանջում, որ դեռեւս լրիվ չեն ձեւավորվել։

Ահա այս պատճառով է, որ մոր, մանկան եւ ընտանեկան խնդիրներին պետական միջամտությունը որքան անհրաժեշտ, նույնքան էլ մտածված պետք է լինի։ Ցավոք, մինչ այժմ պրակտիկան եւ հասարակական միտքը տրամագծորեն հակառակ բեւեռների վրա են հիմնված։ Ծննդաբերության մակարդակը, որպես կանոն, հակադարձ համեմատական է հասարակական արտադրության մեջ կանանց զբաղվածությանը, մասնագետների ճնշող մեծամասնությունը փորձում է գնալ կոնֆլիկտի հարթեցման ուղղությամբ, որպեսզի «եւ գայլերը կուշտ լինեն, եւ ոչխարները կենդանի»։ Նման մոտեցման հետեւանք են աշխատող մայրերի աշխատանքային ժամերի կրճատման, նորածինների խնամքի համար տվող վճարովի արձակուրդների ավելացման եւ աշխատանքային ստաժի մեջ մտցնելու, լրացուցիչ ազատ օր հատկացնելու եւ նման այլ արտոնություններ սահմանելու առաջարկությունները։

Առաջին հայացքից միայն դրվատանքի արժանի այս միջոցառումները իրականում հարցի արմատական վերանայում չեն պարունակում, նախ բնակչության բնական աճը կարճ ժամանակ անց կրկին ընկնում է։ Եւ երկրորդ, այդպիսի առավելությունները ըստ էության սեռերի միջեւ նահապետական փոխհարաբերությունների վերականգնմանն են ծառայում, ինչն առավելին էլ պատահականության հետեւանք չէ, այն չգիտես ինչու բարոյականության, տնտեսության եւ ծնելիության մակարդակը բարձրացնելու միակ ելքն է համարվում։

Որքանո՞վ է դա այդպես, փորձենք պարզել։ Այս արտոնությունները շոշափելիորեն թեթեւացնելով կանանց կրկնակի աշխատանքը (տանը եւ հիմնարկ-ձեռնարկություններում) կխորացնեն նաեւ ներընտանեկան լարվածությունը եւ հարաբերականորեն կբարելավեն երեխաների խնամքն ու դաստիարակությունը։

Բայց աստիճանաբար ի հայտ կգան անխուսափելի բացասական երեւույթներ՝ կինը քիչ վաստակելով տնտեսական կախվածության մեջ է ընկնում, ամուսինը լրացուցիչ գործի է անցնում եւ փաստորեն ավելի է կտրվում ընտանեկան կյանքից, երեխաների դաստիարակությունից, ֆինանսական դժվարություններն իրենց հերթին ընտանեկան նոր լարվածությունների պատճառ են դառնում։ Բացի այդ, ոչ նորմալ փոխհարաբերություններ են ստեղծվում արտադրությունում՝ կանայք դառնում են ոչ առավել հեղինակություն վայելող մասնագիտությունների հավակնորդներ, քանզի երկարատեւ արձակուրդների հետեւանքով ընկնում է նրանց որակավորումը։ Ի վերջո, կանանցից խլվում է ընտանեկան պարտականությունների եւ աշխատանքի միջեւ ընտրություն կատարելու ազատությունը։

Իսկ այս ամենի ընդհանուր արդյունքն այն է լինելու, որ հասարակայնորեն ակտիվ կանայք երեխաներ ունենալու հարցում դառնալու են ոչ շահագրգիռ կողմ...

Ո՞րն է ելքը։ Պարզապես անհրաժեշտ է հրաժարվել մոր եւ մանկան խնդիրները ընտանեկան ամբողջությունից առանձնացնելու եւ միայն կանանց նկատմամբ հովանավորչական գործունեություն ծավալելու միտումներից եւ մտայնությունից։ Նահապետական ընտանիքը, որքան էլ, որ այն իդեալական թվա, հեռու է ճշմարիտ լինելուց, դա մեր երեկվա օրն է։ Բազմաթիվ մարդկանց դժգոհությունների, սերունդների սկզբունքային պայքարի գնով կամաց-կամաց, բայց հաստատուն կերպով սեռերի միջեւ փոխհարաբերությունների նոր որակի նախադրյալներ են ստեղծվում։ Եւ դրանում առաջնահերթը է դառնում կյանքի բոլոր բնագավառներում անկախ սեռից անձի համար հավասար հնարավորությունների ստեղծումը։ Իսկ այս գործընթացին զուր չխանգարելու համար պետք է ընդհանրապես հրաժարվել ընտանիքի հիմնական՝ վերարտադրողական ֆունկցիան միայն կանանց հետ կապելու ստերեոտիպերից։ Երեխաների թիվը եւ դաստիարակության հարցերը երկուսի համատեղ որոշման արդյունքն են։ Իսկ պետության սոցիալական քաղաքականության հասցեատերը պետք է միմիայն ընտանիքը լինի։

Ի վերջո, բնությունը կանանց առանձնաշնորհը ծնելն է համարել, իսկ երեխաների խնամքը եւ դաստիարակությունը ծնողների գործն է, ինքնաբերաբար բացի հղիությանը եւ մանկական հետծննդյան խնամքին վերաբերող արտոնություններից, մյուսներից օգտվելու իրավունքը հավասարապես եւ հայր, եւ մայր պետք է տալ։ Այս հանգամանքն իր հերթին թույլ կտա աշխատողը դասակարգել ոչ թե ըստ սեռի, այլ մարդկային կարողությունների եւ ընդունակությունների, ինչն էլ ժողովրդավարության խորացման ու հավասար հնարավորությունների իրավունքի հաստատման համար լավագույն պայմանները կստեղծի։

Այս պարզ ճշմարտությունը հոգեբանորեն ընդունելը բնավ հեշտ չէ, սակայն դրա անհրաժեշտությունը ավելի քան հստակ է, ամենեւին էլ միեւնույնը չէ, թե հայկական նորաստեղծ պետականությունը ընտանիքի ամրապնդման եւ ժողովրդագրական քաղաքականության հարցերում կախված կլինի նրանից, թե հայ կանայք ինչպես են հասկանում իրենց դասի խնդիրները։

Է. Պ.

[illegible]

Հիշատակի համերգ

Մայիսի 16-ին «Արամ Խաչատրյան» ֆիլհարմոնիկ մեծ համերգասրահում սովորական համերգ չէր, այլ հոգեհանգստյան՝ նվիրված մեծ բարերար Մարի Մանուկյանի հիշատակին։ Ներկաների մեջ էին Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Ա-ն, Արարատյան եւ Շիրակի թեմերի առաջնորդները, Մարի Մանուկյանի դուստր Լուիզ Մանուկյան Սիմոնը, կառավարական դեմքեր, մամուլի, գիտության եւ արվեստի գործիչներ։ Հնչեցին Վերդիի «Ճակատագրի ուժը» օպերայի նախերգանքը, Բեթհովենի թիվ 5 կոնցերտը դաշնամուրի եւ նվագախմբի համար (մենակատար Անահիտ Ներսիսյան) եւ Չայկովսկու հինգերորդ սիմֆոնիան։

Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր Լորիս Ճգնավորյանը անավարտ թողնելով արտասահմանյան ուղեւորությունը, շտապել էր Երեւան, անձամբ ղեկավարելու կիրակնօրյա այս համերգը։ Իր ողջ կյանքում, մանկությունից մինչեւ խոր ծերություն, Մարի Մանուկյանը կապված է եղել արվեստի հետ. ոչ միայն սիրել է այն, այլեւ զբաղվել դրանով, սատար եւ հովանավորել։ Դեռ փոքր հասակից նա ցուցաբերել է հատուկ գեղարվեստական ձիրքեր։ Իր եղբայրներ Առաքելի, որը շնորհալի երգահան ջութակահար էր, եւ Արմենակի հետ գործուն մասնակցություն է ունեցել Նյու Յորքի հայ համայնքի գեղարվեստական կյանքին։ Բազմաթիվ դերեր է կատարել հայկական թատերախաղերում եւ դաշնամուրային ելույթներ ունեցել բեմերում։

1931-ին ամուսնանալով Դետրոյթի անվանի ճարտարարվեստական «Մասկո» ընկերության հիմնադիր ու բարերար Ալեք Մանուկյանի հետ՝ աջակից է եղել նրան հայրենասիրական բոլոր ձեռնարկումներում եւ բարեգործական քայլերում։ Տիկին Մանուկյանն իր ամուսնու հետ նախաձեռնեց ու Էջմիածնի Գանձատան կառուցումը, որն այսօր արժանիորեն կրում է Մանուկյան ամուսինների անունը։ Նույն՝ Ալեք եւ Մարի Մանուկյանի անունով է կոչվում նաեւ վերջերս Դետրոյթում բացված հայկական արվեստի հարուստ թանգարանը, որի մասին մենք հանգամանորեն գրեցինք մեր թերթում։ Մինչեւ կյանքի վերջ արվեստասեր այս հայուհին ընթերցում էր հայ մամուլ, արթուն մտքով հետեւում հայրենիքում կատարվող դեպքերին ու իրադարձություններին։

Իր արվեստասեր ոգին նա փոխանցեց զավակներին, Ռիչարդ Մանուկյանին եւ Լուիզ Մանուկյան Սիմոնին, ՀԲԸՄ նախագահին։ Հիշեցնենք, որ Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության հովանավորությամբ է, որ Հայաստանի ֆիլհարմոնիկի այս համերգաշրջանի ելույթներին կարող են այցելել բոլոր ցանկացողները, այնքան մատչելի եւ խորհրդանշական է տոմսակի գինը՝ առավելագույնը 3 ռուբլի։

ԼԵՎՈՆ ԼԱՆԻԿՅԱՆ

Լուիզ Մանուկյան Սիմոնը Գյումրիում

Ինչպես հայտնի է, Գյումրիում Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության հովանավորությամբ, Լորիս Ճգնավորյանի նախաձեռնությամբ կառուցվում է Արվեստի ակադեմիա։ Այդ նպատակով վերակառուցվում է երկրաշարժից կիսաքանդ նախկին քաղկոմի շենքը, որն իր ճարտարապետական տեսքով ու հնարավորություններով համապատասխանում է մշակութային նման հաստատության պահանջներին։

Ակադեմիայի շինարարության ընթացքին ծանոթանալու նպատակով մայիսի 14-ին հերթական այցով Գյումրի ժամանեց ՀԲԸՄ-ի նախագահ, հայտնի բարերար Լուիզ Մանուկյան-Սիմոնը։ Պատվարժան հյուրը նախ եղավ կառույցի շինարարությունն իրականացնող «Հայուրալսիբշին» նախագծաշինարարական ֆիրմայում, հանդիպեց նրա ղեկավարության հետ եւ հետաքրքրվեց գործերի ընդհանուր վիճակով, ապա այցելեց ակադեմիայի շինարարություն։ Այստեղ նա ուշադրությամբ դիտեց մինչ այժմ արված աշխատանքը, զրուցեց աշխատող շինարարների հետ, լսեց նրանց բացատրությունները կատարվող եւ առաջիկա գործերի մասին։

Վերջում տիկին Լուիզ Մանուկյան Սիմոնը եւ նրան ուղեկցող անձինք եղան Գյումրիի քաղխորհրդի գործկոմում, որտեղ հանդիպեցին եւ զրույց ունեցան քաղխորհրդի նախագահ Լ. Աղաջանյանի հետ։

Գ. Մ.

[illegible]

Ով կմշակի գետնախնձորը

4-5 տարի առաջ հանրապետության որոշ ղեկավարներ հետաքրքրություն ցուցաբերեցին տոպինամբուրի, այսինքն գետնախնձորի մշակության նկատմամբ, կապված այն հարցի հետ, որ դրանից կարելի է ստանալ բենզինին փոխարինող տեխնիկական սպիրտ։

Սակայն մի կողմից չգտնվեցին ծրագիրն իրականացնողներ, մյուս կողմից էլ սկսվեց «վերակառուցումը», մոռացության մատնելով բոլոր նախաձեռնությունները։

Այնուամենայնիվ, մշակաբույսը հետաքրքրություն է ներկայացնում ոչ միայն սպիրտ ստանալու առումով, այլեւ կիրառման բազմազան ոլորտներում։

Նախեւառաջ նշենք, որ հնուց ճանաչված այս մշակաբույսը մեծ քանակությամբ սպիտակուց է պարունակում։ Գետնախնձորի կանաչ զանգվածը (հեկտարից հնարավոր է ստանալ մինչեւ 1600 ցենտներ) եւ պալարները (մինչեւ 600-700 ց հեկտարից) օգտագործվում են իբրեւ հրաշալի կեր բոլոր գյուղատնտեսական կենդանիների համար, թե [illegible] միջոց, եւ թե [illegible]։

Գետնախնձորը գրեթե չի հիվանդանում եւ չի ենթարկվում վնասատուների հարձակմանը։ Նրա այս հատկությունն օգտագործվում է այլ մշակաբույսերի դաշտերը պաշտպանելու համար։

Վերջին ժամանակներս ԱՄՆ-ում, Ճապոնիայում, Բելգիայում, Գերմանիայում, Հունգարիայում, Ավստրալիայում եւ այլ երկրներում բազմակողմանի հետազոտություններից հետո գետնախնձորը լայնորեն օգտագործում են սննդում, բժշկության մեջ եւ տեխնիկական նպատակներով։ Այս ուղղությամբ զգալի հաջողությունների են հասել նաեւ Կիեւի, Մոսկվայի եւ Ալմա Արայի հետազոտական կենտրոնները։

Օրինակ, Կիեւի սննդարդյունաբերական ինստիտուտում մշակվել են գետնախնձորի պալարների ալյուրից եւ խյուսից բլիթների, մակարոնի, բուլկեղենի եւ այլ հրուշակեղենի պատրաստման տեխնոլոգիաներ։ Պալարներից ստացված գլյուկոզան եւ ֆրուկտոզան օգտագործվում են կոնֆետների, մարմելադների եւ այլ արտադրություններում։ Պալարները պահածոյացվում են։ Ցողունները եւ տերեւները օգտագործվում են սովորական վիճակում եւ որպես համեմունք աղցանների մեջ։ Շաքարի պարունակությունը գետնախնձորում հասնում է 15-20 տոկոսի, դրա շնորհիվ էլ պատրաստված կվասի մեջ շաքար չեն ավելացնում։

Գետնախնձորից պատրաստված բժշկական դեղամիջոցները կիրառվում են [illegible] 20-րդ դարի այնպիսի ահեղ հիվանդությունների դեմ պայքարելիս, ինչպիսիք են շաքարախտը, քաղցկեղային ուռուցքները, [illegible]։ Դրանք իջեցնում են արյան մեջ խոլեստերինի եւ շաքարի պարունակությունը, օրգանիզմից դուրս են բերում ռադիոակտիվ տարրերը։ Օժտված են հակաալերգիկ, հակաբորբոքային, հակամանրէային, ֆիբրինոլիտիկ ազդեցությամբ։ Օգտագործվում են որպես արյան փոխարինիչ միջոց բոլոր տեսակի հեպատիտների դեմ եւ լյարդի վերականգնման համար։ Այսպիսին է համաշխարհային փորձը։

Գետնախնձորից ստանում են նաեւ ամենամաքուր եւ էժան ացետոն, բութանոլ եւ այլ նյութեր։

Կողմնակի ստացված ցելյուլոզից պատրաստում են բարձրորակ թուղթ, [illegible] սալիկներ, ստվարաթուղթ եւ այլն։

Նկարագրվածը, իհարկե, առաջին հերթին հրապուրիչ է, սակայն այդ ամենն իրականացնելը կապված է մեծ դժվարությունների հետ, առաջին հերթին նրանով, որ տեխնոլոգիաների հեղինակները չեն ցանկանում բացել իրենց գաղտնիքները եւ համաձայն են միայն թանկ գնով վաճառել պատրաստի սարքավորումները, որոնք հանրապետությունը ներկայումս հնարավորություն չունի գնել։ Ուստի ցանկալի է ստեղծել գիտնականների, մասնագետների, սննդի եւ շաքարի արտադրության, դեղագործության ղեկավար կազմակերպիչների եւ նախագծողների խումբ՝ գետնախնձորի արդյունաբերական վերամշակումը կազմակերպելու համար։

Այս արժեքավոր մշակաբույսի աճեցման համար պիտանի են գրեթե ամեն տեսակի հողերը։ Այն վերականգնում է լքված հողերը, իջեցնում ստորերկրյա ջրերի մակարդակը, այսինքն միաժամանակ նաեւ լուծում է էկոլոգիական հարցեր, որոնց համար գրեթե գումարներ չկան։

Բարձր շահավետ, հասարակության համար օգտակար արդյունաբերության այս նոր ճյուղի ստեղծման համար անհրաժեշտ են գումարներ, այսինքն, այն ստեղծելու համար անհրաժեշտ է գործարար մարդկանց, ընկերությունների, բանկերի եւ բոլոր նրանց աջակցությունը, ովքեր իրենց գումարները կհամաձայնեին ներդնել ճյուղի ստեղծման գործում։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Գիտատեխնիկական լրատվության ինստիտուտի [illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ՀՈՒՆԱՍՏԱՆ-ԹՈՒՐՔԻԱ. ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՆՎՍՏԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Նրանց հարաբերություններում հնարավոր է հետագա սրում

Վերջերս իր հարցազրույցներից մեկում Հունաստանի արտաքին գործերի նախարարի տեղակալ Վիրգինիա Ցուդերուն հայտարարել էր. «Ես համոզված եմ, որ թուրքերը փորձում են Բալկաններին դեմ ագրեսիա ձեռնարկել»: Հնարավոր է, որ հունական կառավարության պաշտոնական դիրքորոշումն ամբողջովին չի համընկնում այս խոսքերին: Սակայն ոչ մեկի համար գաղտնիք չէ, որ եւ Հունաստանում, եւ Թուրքիայում մինչեւ հիմա պահպանվում են փոխադարձ կասկածամտությունն ու անվստահությունը, չնայած այն բանին, որ այդ երկրները ՆԱՏՕ-ի անդամներ են:

Հունաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ հակասությունները կուտակվել են դարերով: Սակայն դրանց միջես գամարվում են նորանոր խնդիրներ:

Առաջին հերթին դա Կիպրոսի հարցն է: Հունաստանը եւ Թուրքիան գտնվում էին պատերազմի եզրին այն բանից հետո, երբ թուրքական զորքերը կղզում հունաստանամետ հեղաշրջման փորձից հետո զավթեցին Կիպրոսի տարածքի 40 տոկոսը: 1983 թ. այստեղ հռչակվեց Հյուսիսային Կիպրոսի Թուրքական Հանրապետություն: Թուրքիան աշխարհում միակ երկիրն է, որը չի ընդունում Նիկոսիայում հույն-կիպրոսյան կառավարությունը: Որպես կղզու օրինական իշխանություն նա աջակցում է ՀԿԹՀ-ին եւ Հյուսիսային Կիպրոսում պահում է պատկառելի ռազմական համակազմ: Կիպրոսյան իրավիճակը ժամանակ առ ժամանակ սրվում է միջադեպերով, որոնք ազդում են հույն-թուրքական հարաբերությունների վրա: Այսպես, ապրիլի 8-ին թուրքական պահակակետից կրակոցով սպանվեց այսպես կոչված «կանաչ գծի» շրջանում գտնված կիպրոսցի ազգությամբ հույն մի զինվոր, որը Աթենքի կողմից խիստ բողոքներ եւ Նիկոսիայում հույների հակաթուրքական զանգվածային ելույթներ առաջացրեց: Հունաստանի վարչապետ Կոնստանտինոս Միցոտակիսը Թուրգութ Օզալի թաղումից հետո ասաց, թե հույն-թուրքական հարաբերությունների կարգավորումը կախված կլինի նախեւառաջ Կիպրոսի խնդրի լուծումից:

Դեռ 1974 թ. կիպրոսյան իրադարձությունների ժամանակ հույն-թուրքական սահմանի երկու կողմում պահպանվում էին զորքերի զգալի կուտակումներ, որոնք փաստորեն պատրաստ էին հարձակման: Հունաստանը որոշ ժամանակ առաջ առաջարկեց այդ շրջանից դուրս բերել հարձակողական զենքերը, սակայն Անկարայում դա կարծես արձագանք չգտավ:

Հունաստանի անհանգստությունը Բալկաններում թուրքական ազդեցության մեծացման վերաբերյալ հասկանալիորեն ուժեղացավ Իրաքի պատերազմից հետո, իսկ այնուհետեւ նախկին Հարավսլավիայում պատերազմի սկսվելուց հետո: Սադդամ Հուսեյնի ջախջախումից հետո աշխարհին Թուրքիան Կենտրոնական Ասիայում Արեւմուտքի համար Իրանի նկատմամբ հակակշիռ դարձավ, եւ զգալիորեն ավելացավ նրան տրամադրվող օգնությունը, այդ թվում նաեւ ռազմական: Որպես հակամիջոց Աթենքում փորձեցին առաջ քաշել «բալկանյան ակտիվ քաղաքականություն» անցկացնելու անհրաժեշտությունը, Հունաստանը կամուրջ դարձնելով «Եվրոպայի եւ Բալկանների միջեւ»: Սակայն Հարավսլավիայում բռնկված պատերազմը խառնեց հույների ծրագրերը:

Հունաստանի դիրքորոշումը Հարավսլավիայի նկատմամբ Արեւմուտքի աչքում կասկածելի է թվում Բելգրադի հետ բարեկամական հարաբերությունների պատճառով: Աթենքը կասկածվում է ՄԱԿ-ի պատժամիջոցների խախտման մեջ: Իսկ Թուրքիան, ընդհակառակը, սերբերի «հնազանդեցման» ջատագովի հեղինակություն է ձեռք բերել: Բոսնիայում Թուրքիան, բնական է, ակտիվորեն հանդես է գալիս մահմեդականների կողմից: Բայց միեւնույն ժամանակ Թուրքիան, Աթենքին հակառակ, առաջիններից մեկը ճանաչեց Մակեդոնիան, որի մահմեդական բնակչությունը զգալի մաս է կազմում, եւ հայտարարեց Ալբանիային մեծաքանակ օգնություն տրամադրելու մասին: Հույները լրջորեն խոսում են, թե հովանավորելով Թուրքիային, Արեւմուտքը չհասկացավ, որ Եվրոպայի հարավում եւ Կենտրոնական Ասիայում ստեղծվում եւ ամրապնդվում է յուրօրինակ «իսլամական կիսալուսին», որի ներսում է գտնվում Հունաստանը:

Երբ Թուրքիան միացավ Բոսնիայի երկնքի վերահսկման ՆԱՏՕ-ի գործողությանը, Կոնստանտինոս Միցոտակիսը հայտարարեց, թե Հունաստանի վրա «պատերազմի ամպեր են կուտակվում»: Հունական զորքերը բերվեցին մարտական պատրաստության վիճակի, իսկ վարչապետը մեկնեց թուրքական ափի մոտ գտնվող Լիմնոս կղզու մի զորամաս: Հունաստանն արգելեց թուրքական ինքնաթիռների թռիչքն իր օդային տարածքով, հայտարարելով, թե ոչ մի բալկանյան երկիր չպետք է խառնվի հարավսլավական հակամարտությանը:

Այդ իրադարձությունների հետ մեկտեղ Աթենքը եւ Անկարան հաջորդաբար հարձակումներ էին կատարում տարածքային խնդիրների առիթներով: Հունաստանում բազմաթիվ արձագանք առաջացրին Օզալի հայտարարություններն այն մասին, թե Էգեյան ծովում իր կազմի մեջ մտնող Դոդեկանես կղզիները թուրքական տարածքներ են, որովհետեւ առաջներում նրանք պատկանում էին Օսմանյան կայսրությանը: Իր հերթին, Աթենքը համառորեն ուշադրություն է հրավիրում «Իմբրոս եւ Չենեդոս կղզիների հույն բնակչության աղետալի վիճակի վրա»: Այդ կղզիները 1923 թ. Լոզանի պայմանագրով Հունաստանից անցան Թուրքիային: Ինչպես հունական թերթերն են գրում, հենց «այստեղ Թուրքիան տասնամյակների ընթացքում իրականացնում էր այն, ինչ այժմ հայտնի դարձավ որպես էթնիկական զտում»:

Թուրգութ Օզալի մահից հետո թուրքական ղեկավարությունում փոփոխությունները չեն բացառում հույն-թուրքական հարաբերությունների նոր սրման հնարավորությունները: Դրա համար բավական է մեկ-երկու միջադեպ: Օրինակ, այնպիսին, որը պատահեց այս տարվա ապրիլին, երբ հունական պահակային նավը ՀԹՀԿ ափերի մոտ գնդակոծեց թուրքական մի բեռնանավ, վիրավորելով երկու մարդու: Հենց նման միջադեպերը կարող են հանգեցնել մի իրավիճակի, երբ Միցոտակիսի խոսքերով, «նույնիսկ խաբուսիկ վտանգները Բալկաններում կարող են իրողություն դառնալ»:

Դ. Լ.

Արեւմտյան մամուլն ավելի լավատես է, քան մասնակիցները

Գերմանական «Բրաունշվայգեր ցայտունգ» թերթը, տեղեկացնելով Մոսկվայում կայացած ԱՊՀ պետությունների ղեկավարների խորհրդի նիստի եւ տնտեսական դաշինքի կազմավորման հռչակագրի ընդունման մասին, գրում է. «Չնայած հռետորների բոլոր կանխատեսումներին, համագործակցության մասնակից պետությունների ղեկավարները հայտարարեցին, որ իրենք լի են վճռականությամբ գնալու խոր միավորման ուղիով, ընդհանուր տնտեսական տարածքում ապրանքների, ծառայությունների, կապիտալների, աշխատանքային ռեսուրսների տեղաշարժման համար ընդհանուր շուկայի ստեղծման ուղիով: Այժմ գլխավոր խնդիրն այն է, որ ԱՊՀ որոշ երկրների տարաձայնությունները, որոնք մասնակիորեն ի հայտ եկան նաեւ Մոսկվայի բարձր մակարդակի հանդիպման ժամանակ, չխանգարեցին այդպիսի հեռանկարային նախաձեռնությանը»: Ֆրանսիական «Լիբերասիոն»-ը նշում է. «Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը դիրքերն ամրապնդելով ապրիլի 25-ի հանրաքվեում հաղթելուց հետո, ջանքեր ձեռնարկեց արագացնելու Ռուսաստանի եւ նախկին ԽՍՀՄ մյուս երկրների հարաբերությունների առաջընթացը, նրանց հետ մեկտեղ դնելով տնտեսական դաշինքի հիմքերը, որը կոչված է վերականգնելու Խ. Միության լուծարումից հետո խզված որոշակի կապերը: ԱՊՀ գծով Ռուսաստանի գործընկերներն այս կապակցությամբ հասկացրին, որ Ռուսաստանի հանրաքվեի արդյունքներն իրենց վստահություն են ներշնչել այդ երկրի քաղաքական կայունացման հնարավորության առնչությամբ»: «Նյու Յորք թայմզ»-ի մոսկովյան թղթակցի հոդվածում մասնավորապես ասվում է. «15 նախկին խորհրդային հանրապետություններից 9-ն ստորագրեց տնտեսական դաշինք ստեղծելու մտադրության վերաբերող հռչակագիրը, որի նպատակն է վերականգնել ավելի վաղ կորսված կապերը: Թեեւ դա ընդամենը հռչակագիր է մտադրության մասին, Ռուսաստանի նախագահ Բ. Ելցինը դա շրջադարձային կետ անվանեց ԱՊՀ անդամ երկրների փոխհարաբերություններում: Այդ հռչակագիրն ստորագրեց նույնիսկ Ուկրաինան, որը հակազդում է իր ինքնիշխանության դեմ ուղղված որեւէ ոտնձգության»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Ֆինանսները չեն հերիքում

«Նյու Յորք թայմզը» կիրակնօրյա համարում զետեղել է մի հոդված, որը նվիրված է խաղաղապահ միջազգային գործողությունների ֆինանսավորման համար ՄԱԿ-ի բյուջետային միջոցների անբավարարության խնդրին: «Այն կապակցությամբ, որ, ինչպես ակնկալվում է, այս տարի ՄԱԿ-ի խաղաղարար գործողությունների ծախսերն աճելու են մոտավորապես 1/3-ով՝ մինչեւ 3,7 մլրդ դոլլար, նշվում է հոդվածում, իրենց մուծումը կատարելու այդ միջազգային կազմակերպության անդամ որոշ երկրների անկարողությունը կհանգեցնի այն բանին, որ հարցականի տակ կդրվեն կազմակերպության հնարավորությունները ֆինանսավորելու ապագա խաղաղապահ գործողությունները:

Զարգացող բազմաթիվ պետությունների կառավարությունները վրդովմունք են արտահայտում այն կապակցությամբ, որ ՄԱԿ-ը չի փոխհատուցում իրենց ծախսերը հաշտարար գործողությունների կատարման համար զինվորական ստորաբաժանումներ ուղարկելու դիմաց: Որոշ դեպքերում այդ երկրները դուրս են բերում իրենց զորքերը կամ հրաժարվում են մասնակցել նոր գործողությունների: Ապրիլի վերջերին ՄԱԿ-ի չվճարված հաշիվների գումարը կազմեց 1,5 մլրդ դոլլար: Ֆինանսական միջոցների պակասը կասկածի տակ է առնում Սոմալիում հաշտարար գործողության շարունակումը, որը տարեկան նստում է 1,2 մլրդ դոլլար, ինչպես նաեւ անիրական է դառնում զորախմբի գործողությունը Մոզամբիկում, քանի որ դա կարժենա 264 միլիոն դոլլար»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Արգենտինա

Կարլոս Մենեմը դիմում է ժողովրդին

Արգենտինացիները չեն վստահում իրենց ղեկավարներին, ինչի համար կան հստակ պատճառներ: 50 տարիների ընթացքում ղեկավարությունը կարծես ձգտում էր միայն քայքայել ազգային հարստությունը եւ տապալել տնտեսությունը: Սակայն նույնիսկ ամենախիստ քննադատը չի կարող չընդունել, որ Կարլոս Մենեմը տարբերվում է նախորդներից: Նա իր նախարարների հետ միասին հարված հասցրեց արժեզրկմանը, վերականգնեց տնտեսության աճը եւ կայունություն մտցրեց ամենօրյա կյանքի մեջ: Այնուամենայնիվ, երբ Մենեմը խնդրում է, որ իրեն վստահեն եւս 6 տարի, նույնիսկ նրա ամենաջերմ կողմնակիցները չեն համաձայնում:

Պաշտոնապես դեռ ոչ մեկին չեն խնդրել արտահայտել իր տեսակետը: Կարլոս Մենեմի նախագահական ժամկետը պետք է ավարտվի 1995 թ. եւ Պերոնիստական կուսակցության մի քանի անդամներ (ի դեմս այդ կուսակցության է պատկանում նաեւ նախագահը) արդեն հայտարարել են, որ պատրաստ են հաջորդել իրեն: Սակայն Մենեմի ասածն այն է, թե ինչ են խոսում մարդիկ քաղաքականությունը քննարկելիս: Ինքը նախագահը չափազանց պարզ մարդ է: Նա հարց է տալիս, թե ինչու ԱՄՆ-ում, Ֆրանսիայում, Բրիտանիայում եւ Գերմանիայում ղեկավարներին թույլատրվում է իրենց պաշտոնում մնալ մեկ ժամկետից ավելի, իսկ Արգենտինայում դա հնարավոր չէ: Նա ցանկանում է մնալ եւս 6 տարի, քանի որ շատ անելիքներ ունի: 1989 թվականին, երբ նա ստանձնեց նախագահի պաշտոնը, Արգենտինայի տնտեսությունը խեղդվում էր պետական հսկողության եւ քաղաքական համակարգի հովանավորության տակ: Վերափոխումները հանգեցրել են միջոցների համախմբման, եւ դժվար իրականացվող բարեփոխումներից մի քանիսի համար (օրինակ, պետական բուժակարգի մասին ծրագիրը) ժամանակ է պետք:

Երկրորդ ժամկետով նախագահի պաշտոնում մնալու համար Կարլոս Մենեմը պետք է անցնի չափազանց դժվարին ճանապարհ: Անհրաժեշտ է Կոնգրեսի երկու պալատների ձայների 2/3-ը, եւ միայն այդ ժամանակ հատուկ վեհաժողով կհրավիրվի, որը քննության կառնի սահմանադրության մեջ փոփոխություն մտցնելու հարցը: Եթե սահմանադրական ուղղումն ընդունվի, այդ հարցը կդառնա հանրաքվեի առարկա:

Ներկայումս Մենեմի կուսակցությունը Կոնգրեսում բավական քանակությամբ ձայներ չունի փոփոխությունները սկսելու համար: Այդպիսի հնարավորություն կընձեռնվի սեպտեմբերին, երբ կանցկացվեն ստորին պալատի թափուր տեղերի ընտրությունները: Դժբախտաբար, Կարլոս Մենեմի համար դրանք ստորին պալատի այն տեղերն են, որոնք վերջին անգամ վիճարկվել են 1989 թ., երբ պերոնիստները ժողովրդականություն էին վայելում: Այս անգամ ավելի լավ արդյունքների հասնելը չափազանց դժվար կլինի:

Սակայն նախագահը ցույց չի տալիս, որ այդ հանգամանքն իրեն հուսահատ է անում: Նրա մերձավոր կողմնակիցները հույս ունեն, որ բազմամարդ ցույցերն ու հանրահավաքներն Արգենտինայի քաղաքներին կհամոզեն հաշվի առնել մարդկանց կարծիքը եւ ուղղում մտցնել սահմանադրության մեջ: Այնուհանդերձ, Կարլոս Մենեմը շարունակում է զարմանալ: Նա օտար էր, ազգությամբ արաբ, հեռավոր գավառից, որն, այնուամենայնիվ, դարձավ իր կուսակցության կողմից նախագահի թեկնածու: Նա պնդում է, որ ազատվել է Խուան Պերոնին բնորոշ պոպուլիստական քմահաճույքներից: Նա ժողովրդականություն է վայելում եւ, ինչն ավելի անսովոր է, չնայած բարձր ոճին, հարգանք է վայելում: Սակայն Կարլոս Մենեմը խորհելու շատ բան ունի: Մինչեւ այժմ տնտեսական բարեփոխումներն իրականացնելու միջոցառումներից շատերը հաստատվել են նախագահի հրամանագրով, քանի որ Կոնգրեսում այդ ծրագրերը հաստատելու համար շատ ժամանակ է պահանջվում: Սակայն այդ օրենքները կարող են չկենսագործվել հաջորդ նախագահի գրչի հարվածով: Ահա թե ինչու Մենեմի նվաճումները կարելի է համարել ժամանակավոր:

Սակայն նախագահի պնդմամբ, օրենքներից մեկը ներկայացվել էր Կոնգրես: Փոխարկելիության օրենքը տնտեսական միջոցառումներից ամենավճռականն է: Մեկ պեսոն կարելի է փոխարկել մեկ դոլլարի հետ: Այդ օրենքն արժեզրկման գածր մակարդակի երաշխիքն է: Երբ 1989 թ. գներն աճեցին գրեթե 5000 տոկոսով, արժեզրկման այժմյան մակարդակը 12 տոկոս տարեկան է, եւ մոտ 3 տոկոս մեծածախ գների համար հակայական մխիթարանք է: Դա Կարլոս Մենեմի ժողովրդականության աղբյուրն է: Այժմ նա խնդրում է մարդկանց վստահել իրեն:

Պատրաստեց
ՍԱՄՎԵԼ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Միջուկային ահաբեկչության սպառնալիք

Բրիտանական ITN հեռուստաընկերությունը հաղորդել է մի նյութ, որտեղ ասվում է. «Եվրոպայում միջուկային ահաբեկչության հարաճուն սպառնալիքի գլխավոր աղբյուրն Արեւելյան Եվրոպայից, այդ թվում Խ. Միությունից ռադիոակտիվ նյութերի մաքսանենգությունն է: Խ. Միության փլուզումը եւ ռադիոակտիվ նյութերի արտադրության, պահպանման, տեղափոխման եւ օգտագործման վերահսկողության թուլացումը բարենպաստ պայմաններ են ստեղծել հանցախմբերի գործունեության համար, որոնք զբաղվում են պահեստներից եւ արտադրություններից այդ նյութերի հափշտակմամբ՝ հետագայում դրանք ինչպես երկրի ներսում, այնպես էլ արտասահմանում վերավաճառելու համար: Լեհաստանի ու Գերմանիայի սահմանը փոխադրման հիմնական կետն է դարձել Արեւելյան Եվրոպայից դեպի Արեւմուտք ռադիոակտիվ նյութերի անօրինական փոխադրման համար: Միայն անցյալ տարի Գերմանիայում արձանագրվեց ռադիոակտիվ նյութերի մաքսանենգության 160 դեպք: Հափշտակվող ռադիոակտիվ նյութերը չեն կարող օգտագործվել միջուկային ռումբերի ստեղծման համար, բայց նվազ վտանգ չեն ներկայացնում որպես ռազմաքիմիական զենք: Մասնավորապես, նրանք նշում են ահաբեկիչների կողմից նման նյութերի կիրառման հնարավորությունն այսպես կոչված «կեղտոտ» ռումբերի ստեղծման համար, որոնք կարող են օգտագործվել բնակելի շրջանների եւ ամբողջ տարածքների ռադիոակտիվ աղտոտման սպառնալիքով: Բացի դրանից, դա կարող է ունենալ նաեւ հոգեբանական մեծ ազդեցություն:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

digitised by A.R.A.R.@

Շեւարդնաձեն կողմ է ռուս-վրացական կարգավորմանը

Վրաստանի ղեկավար է. Շեւարդնաձեն երկուշաբթի օրը երկրի ռադիոյին տված հարցազրույցում հայտարարեց, որ չպետք է անհանգստանալ Սուխումի մերձակայքից վրացական հրետանու եւ ծանր տեխնիկայի նախատեսվող հետքաշման առնչությամբ։ Այդ մասին համաձայնություն էր կայացվել մայիսի 14-ին Սոչիում նախագահ Ելցինի եւ Շեւարդնաձեի բանակցությունների ժամանակ։ Ծանր տեխնիկայի հետքաշման նպատակը «ցամաքից, ծովից կամ օդից քաղաքների եւ մյուս բնակավայրերի գնդակոծումների դադարեցումն է», ասաց Շեւարդնաձեն։ Նա ավելացրեց. «Մենք Ռուսաստանի հետ հարաբերությունների կարգավորման ուղին ենք բռնել եւ պետք է անցնենք այդ դժվար ուղին»։ ԻՖ

Իմպիչմենտ Հնդկաստանի գերագույն ատյանի նախագահին

Հնդկաստանի Սահմանադրական դատարանի նախագահ Ռամասուամին ուրբաթ օրը հրաժարական տվեց։ Չորեքշաբթի օրը երկրի խորհրդարանում դրվել էր նրան իմպիչմենտի ենթարկելու հարցը, մեղադրելով պետական միջոցները, գլխավորապես ծառայողական ավտոմեքենան անձնական նպատակներով օգտագործելու համար։ Իմպիչմենտի առաջարկը խորհրդարանում բավարար ձայներ չէր հավաքել, սակայն հասկանալի է, որ նրան չէր պաշտպանել ոչ ոք, նույնիսկ այդ պաշտոնում նրան առաջադրած Հնդկաստանի իշխող Ազգային Կոնգրես կուսակցության պատգամավորները։

Ղրղզստանում ավարտվում է ռուբլու փոխանակումն ազգային դրամի

Մայիսի 14-ին Ղրղզստանում հրապարակվեց ազգային տարադրամի կոմիտեի դեկրետն այն մասին, որ մայիսի 14-ին, ժամը 18-ից ավարտվում է ռուբլին ազգային տարադրամի (սոմի) հետ փոխանակելու պաշտոնական ժամանակաշրջանը եւ ռուբլու ու սոմի զուգահեռ շրջանառությունը։ Այս մասին ԻՖ-ին տված հարցազրույցում հայտնեց Ղրղզստանի ազգային բանկի նախագահ Քեմելբեկ Նանաեւը։ Հանրապետությունում երեքշաբթի օրվանից բոլոր հաշվարկները կիրականացվեն ազգային տարադրամով, ասաց նա։ Ք. Նանաեւի խոսքերով, փոխանակումն ընդհանուր առմամբ կանոնավոր է անցել։ 5 օր շարունակ բնակչությունը եւ իրավաբանական անձինք հնարավորություն ունեին անսահմանափակ չափերով ռուբլիները փոխանակել սոմերի հետ։ Բանկի ղեկավարը գտնում է, որ սոմ մտցնելու անցումային ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Ղրղզստանի համար «հնարավորություն է ստեղծվում վարել ինքնուրույն ու հետեւողական դրամավարկային քաղաքականություն եւ կարգավորել արժեզրկման երեւույթները»։ ԻՖ

Կա նաեւ այսպիսի կարծիք

Ժողովրդապատգամավորների Կեմերովոյի մարզխորհրդի նախագահ Ա. Տուլեեւը «Կուզբաս» թերթում հրապարակված հոդվածում ասում է. «Հանուն իրենց իշխանության ամրապնդման Ռուսաստանի նախագահը եւ նրա շրջապատը հնարավոր ամեն ինչ կձեռնարկեն ներկայացուցչական իշխանությունը ցրելու համար։ Այդ նպատակով Ռուսաստանի նոր սահմանադրության ընդունման համար կօգտագործվի դաշնության սուբյեկտների ժողովը, որը գերակշիռ մեծամասնությամբ բաղկացած է նախագահի նշանակած պաշտոնական անձանցից։ Առանց արմատական միջոցների ձեռնարկման նախագահական ոչ այնքան կայուն իշխանությունը, որը հենվում է Ռուսաստանի քաղաքացիների փոքրամասնության վրա, կարող է կորցվել առաջին ամենամոտ ժամանակներս։ Այս կապակցությամբ նախագահական թիմը վերակազմում է ուժային եւ կառավարչական կառույցները, դրանք ազատելով անբարեհույսներից, եւ փորձում է կարգուկանոնի հաստատման պատրվակով սանձել ամբողջ ժողովրդին»։

ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ԻՏԱԼ-ՏԱՏՍ

Մարզական

ՖՐԱՆՍԻԱՆ ՃԱՆԱՉԵՑ ՈՒ ԳՆԱՀԱՏԵՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՎԱՔԱԿԱՆԻՆ

Մեր աշխատակից ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ վերադարձավ Ֆրանսիայից

Ըստ նախնական ծրագրի, բասկետբոլի կանանց Հայաստանի հավաքականը Քլերմոն Ֆեռանում 2-րդ անգամ պետք է մրցեր Ֆրանսիայի հավաքականի հետ, սակայն այս երկրի բասկետբոլի ֆեդերացիան խաղի դիմաց դրամ էր պահանջել եւ կազմակերպիչները հրաժարվել էին հանդիպում անցկացնելու մտահղացումից։ Հայաստանի հավաքականն անչափ հագեցած մրցույթերի վերջին 3 օրերը փաստորեն անգործության էր մատնվել եւ ստիպված ժամանելով Փարիզ, պետք է սպասեր Երեւան մեկնելու ուղերթին, սակայն Վալանսիեն քաղաքի «Օրշի» թիմը, որը մեծ հաջողության ունի Ֆրանսիայում եւ Հավր քաղաքում տեղի ունեցած մարզական փառատոնի ծրագրով 2-րդ անգամ հանդիպելով մեր հավաքականին, պարտություն էր կրել, իր սասանված հեղինակությունը վերականգնելու համար ամեն ինչ արեց 3-րդ անգամ մրցելու Հայաստանի ընտրանու հետ։ Մենք հենց մրցույթերի ընթացքում զգացինք, թե ճանաչվելն ինչպիսի մեծ արժեք ունի։ Վալանսիեն քաղաքը գտնվում է Ֆրանսիայի հյուսիսում, Բելգիայի սահմանի մոտ եւ «Օրշի» գլխավոր մարզիչ պարոն Սիլվերը լավ գիտեր, որ մեզ համար պարզապես անհնար է 2-րդ անգամ ժամանել Վալանսիեն, ուստի ավելի շատ մտահոգված լինելով նոր հանդիպում անցկացնելու մտադրությամբ, գործի դրեց իր բարեկամներին ու ծանոթներին այդ հանդիպումը Փարիզում, կամ նրա արվարձաններից մեկում կազմակերպելու համար։ Սովորաբար մեկ կամ երկու օրում որեւէ մեկը հանձն չի առնի միջազգային հանդիպում կազմակերպել, այն էլ Ֆրանսիայի նման երկրում։ Եւ ահա հանդուգն մեկը գտնվեց, դա Փարիզից 15 կմ հեռավորության վրա գտնվող Կոռմեյլ ան Փարիզի փոքրիկ քաղաքի քաղաքապետն էր։

Ընդհանրապես կուզեի նշել, որ Ֆրանսիական կառավարությունը մեծ ուշադրություն է դարձնում սպորտի, հատկապես մասսայական սպորտի զարգացմանը եւ ամենուրեք մարզական միջոցառումները կազմակերպվում են քաղաքապետերի մակարդակով։

Համենայն դեպս, մեր ուղեւորության ժամանակ յուրաքանչյուր քաղաքում արժանացել ենք քաղաքապետերի ընդունելություններին։ Ուշագրավ է, որ Կոռմեյլ ան Փարիզի հանդիպման կազմակերպիչները հանձն էին առել միայն մեկ օրով մեր թիմին ընդունել իրենց մոտ, սակայն Հայաստանի հավաքականն ի վիճակի չէր մնացած մեկ օրվա համար նորից վերադառնալ Փարիզ, այնտեղից Երեւան մեկնելու համար, քանի որ դա կապված էր լրացուցիչ ծախսերի հետ։ Եւ ահա մեկ օր ավելին մնալու ու Կոռմեյլ ան Փարիզի քաղաքից անմիջապես օդակայան մեկնելու հոգսերն իր վրա վերցրեց «Վալանսիեն Օրշի» գլխավոր մարզիչը եւ 3-րդ հանդիպումն այնուամենայնիվ կայացավ։ Այս անգամ էլ «Օրշի» կազմում բացակայում էր ամերիկացի Սերիսը, որը մեր հավաքականի հետ առաջին խաղում հաղթանակ բերեց Վալանսիենի թիմին։

Ինչպես իմացանք, «Օրշին» 8 ամսվա համար 240 հազար դոլլար է վճարելու Սերիսին։ Կուզեի նշել, որ «Վալանսիեն Օրշն» Ռոնկետիի գավաթի հաջորդ խաղարկության գլխավոր հավակնորդներից մեկը [illegible], քանի որ աշխարհի չեմպիոն[illegible] տեխնիկա ունեցող 31-ամյա Սերի[illegible] խաղահրապարակում [illegible] [illegible] լրությունն է թողնում եւ [illegible] էր ունենում Ճապոնիայում իր հայրենակից Ջոնսի հետ, որը վաղուց հանդես է գալիս «Օրշ»-ի կազմում, հզոր ուժ են ներկայացնում։ Բացի

այդ, «Օրշի» 2 խաղացողներ Սուսին ու Ֆորկեն Ֆրանսիայի հավաքականի անդամներ են։ «Օրշի»-Հայաստան 3-րդ հանդիպման հենց առաջին րոպեներից պարզ դարձավ, որ այս անգամ հաղթանակը մեր թիմի համար բացառվում է։ Հերթական հաջողությունը, այն էլ հավաքականի նկատմամբ «Օրշի» համար հեղինակության հարց էր, որը եւ գովազդ է, եւ դրամ եւ նոր պայմանագրեր խոշոր ընկերությունների հետ։ Մասնավորապես, ինչպես նշեց «Օրշի» գլխավոր մարզիչը, մեր հավաքականի հետ 3-րդ խաղից հետո ինքը պետք է պայմանագիր կնքի NIKE-ի հետ։ Հարցն այն է, որ երկու մրցավարներն էլ Ֆրանսիայից էին եւ պարզ զգացվում էր, որ ամեն ինչ անում էին «Օրշին» օգնելու համար։ Իսկ հատկապես բասկետբոլում մրցավարները շատ բանով կարող են ազդել խաղի ելքին։ Համենայն դեպս, մեր աղջիկներն իրար ետեւից տուգանքներ էին ստանում, մանավանդ, որ խաղահրապարակում «Օրշի» թիմը մտածված կոշտ ու ուժային պայքար էր մղում։ Պատկերացրեք, որ Ալեքսանդրովա-Քոչարյանը, որը Հավրում տեղի ունեցած նույն թիմերի հանդիպման ժամանակ 24 միավոր էր վաստակել, այս անգամ ամբողջ առաջին կեսում ձեռք բերեց ընդամենը 2 միավոր, այն էլ տուգանային նետումներով։ Նրա առաջին 2 նետումները 2-3 խաղացողներով կողքից ծեծով կանխվեցին եւ հետագայում մեր թիմի ավագը խուսափում էր մտնել օղակի տակ։ Իսկ Հակոբյանի մասը ոլորեց Նը Դիայը, որը միայն խաղավերջում կարողացավ կրկին ասպարեզ դուրս գալ։ Դեռ Վալանսիենում տեղի ունեցած առաջին հանդիպումից հետո (այնտեղ էլ մրցավարները տեղից էին) մենք խնդրել էինք, որ Հավրում կայանալիք 2-րդ հանդիպման մրցավարներից մեկը մերը լինի, մանավանդ, որ Թուլուզի մրցաշարի կազմակերպիչները խնդրել էին Հայաստանից մեկ մրցավար բերել եւ այդ դերը հիանալի կատարեց Էդուարդ Հարությունյանը, սակայն «Օրշի» հետ 3 հանդիպումների համար էլ մեր խնդրանքը չհարգվեց։ Ամեն անգամ պատճառաբանվում էր, թե Ֆրանսիայի ֆեդերացիան դեմ է նման բանի եւ 2 մրցավարներից մեկը պարտադրվում էր Ֆրանսիայի ֆեդերացիայի մրցավարական հանձնաժողովի, իսկ մյուսը ռեգիոնալ ֆեդերացիայի կողմից։ Հավրում էլ մի քանի կողմնակի սխալներ եղան ի օգուտ «Օրշի»-ի, սակայն դրանք չազդեցին խաղի ելքին, բայց այս անգամ ուրիշ էր։

1-ին կեսն ավարտվեց «Օրշի» օգտին 36:28 հաշվով։ Մեր 3 առաջատարներից Բեգլարյանը 5 տուգանք ստանալով թողեց ասպարեզը, իսկ Ալեքսանդրովա-Քոչարյանն ու Հակոբյանը 4-ական զգուշացում ունեին եւ փաստորեն Հայաստանի հավաքականը չէր կարող ակտիվ պաշտպանություն մղել։ Մի խոսքով, հունի մեջ մտած եւ 4 անընդմեջ հաղթանակ տարած մեր ընտրանին ստիպված էր այս անգամ զիջել մրցակցին, այն էլ 74:91 հաշվով, որը չէր համապատասխանում ուժերի հարաբերակցությանը։ Մեր թիմից ամենաարդյունավետը Էմմա Բեգլարյանն էր, որը վաստակեց 21 միավոր։ Ուշագրավ է, որ վերջին հանդիպման ընթացքում հոսանքն անջատվեց եւ խաղը գրեթե մեկ ու կես ժամով ընդհատվեց։

Միայն Երեւանում իմացա, որ 1-ին FAX-ը տեղ չէր հասել եւ փաստորեն մեր ընթերցողներն ամբողջական պատկերացում չունեն բասկետբոլի կանանց Հայաստանի հավաքականի Ֆրանսիա կատարած ուղեւորության մասին, ուստի [illegible] անդրադառնալ Ֆրանսիայից հաղորդված 1-ին տեղեկատվին։

Եւ այսպես, Հայաստանի հավաքականը հրավիրվել էր Ֆրանսիա մասնակցելու հավաքականների մակարդակով Թուլուզում կայանալիք միջազգային մրցաշարին։

Թիմն ապրիլի 22-ին հասավ Փարիզ եւ Թուլուզի ճանապարհին ապրիլի 23-ին մրցեց Վալանսիեն քաղաքի «Վալանսիեն Օրշ» թիմի հետ, որի մասին արդեն գրվել է նախորդ ռեպորտաժներում։ Կրկնեմ, որ «Օրշ» թիմը շնորհիվ ամերիկացի Սերիսի (197 սմ) հաղթեց 101:84 հաշվով եւ վերջինս միայնակ վաստակեց 58 միավոր։ Միայն 1-ին կեսում (51:33) Սերիսը ձեռք բերեց 34 միավոր։

Այնուամենայնիվ մեր հավաքականը 2-րդ կեսում կարողացավ հարմարվել մրցակցի անսովոր խաղին եւ նույնիսկ առանձին հաշվարկով հաղթել մեկ միավորի տարբերությամբ։ Հայաստանի հավաքականից ամենաարդյունավետը Անահիտ Հակոբյանն էր 19 միավոր (Էմմա Բեգլարյան՝ 18, Լյուբով Ալեքսանդրովա-Քոչարյան՝ 17)։

Ժամանելով Թուլուզ իմացանք, որ մասնակիցների կազմում փոփոխություններ են տեղի ունեցել։ Վիզաները չեն կարողացել ստանալ բուլղարացիները եւ 5 թիմի փոխարեն ասպարեզ են դուրս եկել 4 երկրների՝ Ֆրանսիայի, Շվեդիայի, Ղազախստանի եւ Հայաստանի հավաքականները (Լատվիայի հավաքականին փոխարինել էր Ղազախստանի թիմը)։

Մրցաշարն ապրիլի 27-ին բացվեց Շվեդիա-Հայաստան հանդիպումով։ Դա սկզբից մինչեւ վերջ բացահայտ անզիջում եւ դիտարժան մրցավեճ էր։

Մեր բասկետբոլիստուհիներն անվստահ

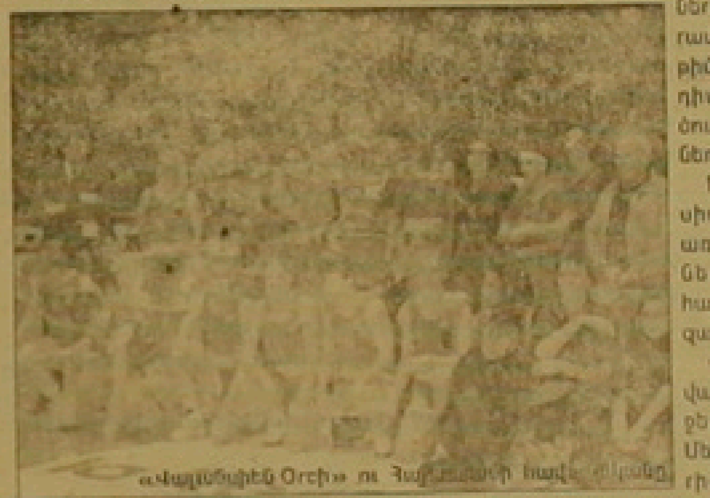

«Վալանսիեն Օրշ» ու Հայաստանի հավ...

սկսեցին հանդիպումը եւ հավասարազոր կազմ ունեցող Շվեդիայի հավաքականը բարձր տեմպային խաղի շնորհիվ մի պահ առաջ անցավ 15 միավորով։ Թվում էր այլեւս հնարավոր չէ բեկում մտցնել խաղում, սակայն պատկերը կտրուկ փոխվեց։ Մեր բասկետբոլիստուհիները իրար ետեւից 13 միավոր վաստակեցին եւ թիմերն ընդմիջման գնացին 44:42 հաշվով հօգուտ շվեդների։

Այնպիսի տպավորություն էր, որ 2-րդ կեսում հնարավոր չի լինի կանգնեցնել Հայաստանի հավաքականին։ Ցավոք, 3 րոպե չանցած 5-րդ տուգանքը ստացավ եւ ստիպված ասպարեզը թողեց առանցքային խաղացողներից մեկը՝ թիմի ավագ Ալեքսանդրովա-Քոչարյանը։ Ըստ հերթականության նույն բախտին արժանացան նաեւ Մելսյանա Չուդիկը, Կարինե Մարտիրոսյանը եւ Էմմա Բեգլարյանը։ Երբ հաշվի առնենք, որ հիմնական խաղացողները յոթն էին, ապա պարզ կլինի պատկերը։ Այնուամենայնիվ, մինչեւ վերջին պահը անզիջում պայքար էր գնում։ Մեր բասկետբոլիստուհիները մեծ ճիգերի գնով միավորներով հավասարվում էին մրցակիցներին, բայց ամեն անգամ իրեն զգացնել էր տալիս փոխարինողների կարճ նստարանը։ Երբ ժամանակը սպառվեց, լուսատախտակին 95:90 հաշիվն էր հօգուտ շվեդների։ Դա շատ հետաքրքրական մրցավեճ էր եւ բարձր գնահատվեց թե մարզասերների եւ թե մասնագետների կողմից։ Հիացած էին հատկապես խաղին ներկա գտնված մեծ թվով Ֆրանսիացի մեր հայրենակիցները։

Մրցաշարը մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել եւ Ֆրանսիայի առաջատար թիմերի մարզիչներից շատերը հետախուզական նպատակներով ժամանել էին Թուլուզ։ Մասնավորապես այստեղ էր «Միրանդի» ղեկավարությունը։

Շվեդիայի հավաքականի դեմ հատկապես գերազանց խաղաց մեր կենտրոնականը՝ Էմմա Բեգլարյանը (190 սմ), որը վաստակեց 37 միավոր եւ որին Երեւանում ցավոք քիչ են ճանաչում։ 23 միավոր բերեց Անահիտ Հակոբյանը, որը 4 անգամ 3 միավորանոց անվրեպ նետումներ կատարեց։ Ուշագրավ է, որ եվրոպական թիմերը հազվադեպ են դիմում հեռու տարածություններից նետումների։

1-ին տուրում Ֆրանսիայի հավաքականն առանց բարդությունների 77:52 (37:26) հաշվով հաղթեց Ղազախստանի թիմին։

Շրջագայությունն ավարտվեց, բայց անջնջելի հուշեր մնացին։ Մեր թիմը, որը նախորդներից այս կողմ ոչ մի հնարավորություն չունենալով, ընդամենը 20 օր էր մարզվել, հիանալի տպավորություն թողեց Ֆրանսիայում։ Նրան ճանաչեցին եւ գնահատեցին ըստ արժանվույն։ Դեռ Երեւան չհասած Հայաստանի հավաքականը նոր հրավեր ստացավ Ֆրանսիայից։ Պետք է խոստովանել, որ մրցաշրջագայությունը փրկեց Հայաստանի կանանց բասկետբոլը։ Ինչպես հայտնի է, «Հաշիվը» պառակտվել էր 2 մասի։ Միայն ուժեղագույն թիմերի հետ մրցակցելով հնարավոր է պահպանել ձեռք բերածը եւ մտածել կատարելագործման մասին։ ■

Նշան Մունչյանն աշխարհի չեմպիոն

Ֆինլանդիայում ավարտվեց բռնցքամարտի աշխարհի հերթական առաջնությունը։

Մեր ամենահեռանկարային բռնցքամարտիկներից մեկը 48 կգ քաշային Նշան Մունչյանը (Երեւան) իր մարզական կենսագրության ընթացքում ամենաբարձր տիտղոսը նվաճեց՝ արժանացավ նաեւ աշխարհի չեմպիոնի կոչմանը։

Մունչյանը մեծ հեղինակություն ունեցող հայկական բռնցքամարտի 2-րդ ներկայացուցիչն է Իսրայել Հակոբկոխյանից հետո, որ արժանանում է աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսին։

Բրոնզե մեդալով է տուն վերադառնում մեր մեկ այլ բռնցքամարտիկ՝ Արշակ Ավարսակյանը։ Շնորհավորում ենք։ ■

ՀՄԸՄ-ն առաջատար

ՀՀ ֆուտբոլի գավաթի երկրորդ խաղարկություն.

1/2 եզրափակիչ

«Արարատ»-ՀՄԸՄ՝ 1:1 (2:2)

Լ. Ստեփանյան (59) («Արարատ»), Գ. Հովհաննիսյան (39) (ՀՄԸՄ)

«Արարատը» դուրս եկավ եզրափակիչ եւ մայիսի 25-ին «Հրազդան» կենտրոնական մարզադաշտում գավաթը վիճարկելու է Գյումրիի «Շիրակի» հետ։

ՀՀ երկրորդ առաջնություն. 5-րդ տուր

ՀՄՄ-ՖԻՄԱ-«Կոտայք»՝ 4:1

Ա. Կարապետյան (39, 60), Ա. Պետիկյան (78), Վ. Աբրահամյան (87) (ՀՄՄ-ՖԻՄԱ), Տ. Պետրոսյան (75) («Կոտայք»)

«Զվարթնոց»-«Կանազ»՝ 2:0

Հ. Մարտիրոսյան (5), Տ. Եսայան (78)

«Նաիրիտ»-«Մալաթիա-Կ»՝ 1:0

Աշոտ Հովհաննիսյան

«Իմպուլս»-«Երազանք»՝ 2:1

Ռ. Հակոբյան, Ա. Մանուկյան («Իմպուլս»), Արթ. Ղահրամանյան («Երազանք»)

Քանի որ որոշ թիմեր պատրաստվում են մեկնել արտասահմանյան մրցաշարերի, առաջնության 7-րդ եւ 8-րդ տուրի երկու հանդիպում կայացավ երեկ.

ՀՄԸՄ-«Նաիրիտ»՝ 3:1

Ա. Ավետիսյան (8), Գ. Հովհաննիսյան (29), Հ. Մարգարյան (49) (ՀՄԸՄ), Զ. Նիազյան (49)

«Զվարթնոց»-«Մալաթիա-Կ»՝ 1:1

Մրցաշարային աղյուսակը մայիսի 18-ի դրությամբ

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. ՀՄԸՄ	8	4	4	0	0	10-1
2. Արարատ	7	4	3	1	0	10-1
3. ՀՄՄ-ՖԻՄԱ	7	5	3	1	1	14-6
4. Շիրակ	6	3	3	0	0	13-1
5. Վան	6	4	3	0	1	14-5
6. Երազանք	6	5	2	2	1	8-6
7. Զվարթնոց	5	6	2	1	3	7-8
8. Բանանց	4	3	2	0	1	10-1
9. Ցեմենտ	4	4	1	2	1	5-5
10. Նաիրիտ	4	6	1	2	3	2-8
11. Քասախ	3	4	1	1	2	4-9
12. Կանազ	3	5	1	1	3	7-14
13. Կոտայք	2	5	1	0	4	3-11
14. Իմպուլս	2	4	1	0	3	5-13
15. Մալաթիա	1	6	1	0	5	1-24

ԱՇՈՏ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Բաժինը վարում է՝ ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Քնէ Մնէ

Օչամչիր. 7 զոհ եւ 14 վիրավոր վրացի

Աբխազիայի Օչամչիրի շրջանի Ձագերա գյուղում մայիսի 16-ին զոհվել են 7 եւ վիրավորվել 14 խաղաղ վրացիներ: Աբխազների արկն ընկել է այն տան վրա, որտեղ անցկացվում էր թաղման արարողություն, ԻՖ-ին հայտնեցին Վրաստանի պաշտպանության նախարարության մամուլի կենտրոնում: Նույն աղբյուրի տվյալներով, աբխազները կիրակի օրը գնդակոծել են նաեւ Թամիշ գյուղը:

Ինչպես հաղորդում է Աբխազիայի պաշտպանության նախարարությունը, կիրակի օրը վրացական զորքերն իրենց հերթին գնդակոծել են Բեսլետ, Պավլովսկ, Բեսլախուբ գյուղերը, իսկ լույս երկուշաբթի գիշերը՝ Լաբրա եւ Մերկուլա գյուղերը: Աբխազ երեք մարտիկներ վիրավորվել են: Աբխազների կողմից Սուխումի հերթական գնդակոծման հետեւանքով գրեթե լրիվին ավերվել է կենտրոնական շուկան: Զոհեր չկան: Գուդաուտից ստացված տվյալների համաձայն, վրացիները կրկին գնդակոծել են Ներքին Էշերա գյուղի ռուսական զինվորական լաբորատորիան: Կան ավերածություններ: ԻՖ

Դոլլարի կուրսը մոտենում է 1000-ի: Մոսկվայի առեւտրական բանկերի կողմից կանխիկ դոլլարի վաճառքի միջին կուրսը երեկ հասել է 970 ռուբլի 1 դոլլարի դիմաց, այն ժամանակ, երբ պաշտոնական կուրսը 886 ռուբլի է: Ընդ որում, «Ռոդինա» եւ «Կոնտինենտ-բանկ» դրամատները սահմանել են Մոսկվայի համար ամենաբարձր մակարդակը 980 ռուբլի 1 դոլլարի դիմաց: Ինչ վերաբերում է գերմանական մարկին, ապա նրա կուրսը գերազանցել է 600 ռուբլու սահմանը: ԻՖ

Հայտարարություն

«ՋԱՆՔԱՎԱՆ» բաժնետիրական ընկերությունը հրաշագեղ բնության գրկում հանգստանալ ցանկացողներին ս. թ. հունիսի 1-ից հրավիրում է իր «Երկրաբան» ընտանեկան պանսիոնատը:

Ձեր տրամադրության տակ են մեկ եւ երկու սենյականոց համարներ, որակյալ սնունդ (օրական չորս անգամ), եւ, իհարկե, գերազանց սպասարկում: Մեկ օրվա արժեքն է 2 հազար ռուբլի, ուղեգրի նվազագույն ժամկետը 3 օր:

Վճարումը՝ կանխիկ կամ փոխանցումով:

Կոլեկտիվ հայտի դեպքում ապահովվում է փոխադրամիջոց՝ Երեւանից Ջանֆավան, որի արժեքը չի մտնում ուղեգրի գնի մեջ:

Տեղեկությունների համար զանգահարել.
25.04.38, 27.16.75, 28.14.67, 55.13.98:

Հայտարարություն

Հայաստանի Հանրապետության մամուլի տարածման գործակալությունը տեղեկացնում է բոլոր խմբագրություններին, որ 1993 թ. մայիսի 18-20-ը անհրաժեշտ է ներկայանալ գործակալություն արդի ամսվա ընթացքում լույս ընծայված եւ չվաճառված թերթերի օրինակները ետ վերցնելու համար: Նշված ժամկետում չներկայանալու դեպքում թերթերի չվաճառված օրինակները կակտավորվեն եւ կոչնչացվեն:

ECONO TRANS

Ձեզ անհրաժե՞շտ է շտապ մեկնել Լոս-Անջելես: Հարց չկա: Երբ իհարկե օգտվէք «Էկոնո թրանս» ամերիկյան ավիաընկերության ծառայությունից:

Երբ դուք այցելէք այդ ընկերության Երեւանի ներկայացուցչություն, որը գտնվում է Կասյան փողոցի թիվ 6 շենքում, կամ զանգահարէք
27-69-73, 27-69-74, 27-48-87
հեռախոսահամարներով, ապա կիմանաք, որ «ԻԼ-62» արդիական ինքնաթիռը ընդամենը 17 ժամում ձեզ կհասցնի օվկիանոսից այն կողմ, ճանապարհին կարճատեւ կանգառներ անելով Մոսկվա եւ Անքորիջ (Ալյասկա) քաղաքներում:

«Էկոնո թրանսի» չվերթները ամենաապահովն եւ ամենամատչելին են: Բավական է ասել, որ Երեւանից Լոս-Անջելես ուղերթի տոմսն արժե 695 դոլլար, իսկ մինչեւ տասներկու տարեկան երեխաների համար ուղեվարձը 20 տոկոսով զեղչ է: Երբ դուք ցանկանում էք ձեռք բերել երկկողմանի տոմս, ապա դրա համար հարկ կլինի վճարել ընդամենը 1150 ամերիկյան դոլլար: Մինչեւ Սան-Ֆրանցիսկո տոմսն արժե 625 դոլլար, իսկ երկկողմանի տոմսը՝ 1050 դոլլար:

Յուրաքանչյուր անձ կարող է անվճար տեղափոխել 60 կիլոգրամ ուղեբեռ, իսկ զեղչ գներով ձեռք բերված տոմսերի տերերը՝ 40 կիլոգրամ:

«Էկոնո թրանս» ուղերթով Լոս-Անջելես ժամանած ուղեւորները ընկերությունն իր հաշվին կարող է երկու օրով հասցնել Լաս Վեգաս եւ ետ (իհարկե, երբ ուղեւորը դա ցանկանա):

ՇՏԱՊԵՑԵՔ, ԱՌԱՋԻՆ ՉՎԵՐԹԸ ՄԱՅԻՍԻ 29-ԻՆ Է:

PUBLISET

APAGA

Հավաքում ենք Ձեզ բոլորի հետեւյալ ուղղություններով «Ջերմուկ» օդանավակայանից:

Յուրաքանչյուր երեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 16-ին Երեւան-Ջերմուկ երթուղով:

Չորեքշաբթի օրերին ժամը 23.30-ին կատարվում է Երեւան Լենինական (Գյումրի) երթուղով չվերթ, որը նախատեսված է նաեւ Տաշքենդ, Սամարղանդ, Ֆերգանա, Դուշանբե եւ մյուս հեռավոր քաղաքներ մեկնող ուղեւորների համար: Տաշքենդ եւ Սամարղանդ մեկնող ուղեւորների համար Գյումրիի օդանավակայանում կտրամադրվեն ավտոբուսներ: Տոմսերը վաճառվում են քաղաքային եւ օդանավակայանի ավիատոմսարկղերում:

Առաջարկվում է նաեւ թեմատիկ բեռների տեղափոխություն Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի քաղաքներից Երեւան եւ հակառակը:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 58.13.81 հավաքել ժամը 9-ից 19-ը

Մայիսի 27, 28-ին, ժամը 18.00-ին
Երեւանի մարզահամերգային համալիրում հանդես կգա

ԱՐԱՄ ԱՍԱՏՐՅԱՆԸ

Տոմսերը վաճառվում են ՄՀՀ-ի, «Մոսկվա» կինոթատրոնի, «Երիտասարդական» մետրոյի դիմացի տոմսարկղերում:

Շտապեցէք

KILIKIA T. T. S.

«Կիլիկիա - S.S.U.» - ընկերությունը բնակչությունից ընդունում է կարճաժամկետ եւ երկարաժամկետ վարկեր:
Ի տարբերություն մյուս բանկերի, ընկերությունը կատարում է

ՏՈԿՈՍԻ ԱՄԵՆԱՄՍՅԱ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐ
17% ամեն ամիս 3 ամսյա պայմանագրի դեպքում
20% ամեն ամիս 6 ամսյա պայմանագրի դեպքում
24% ամեն ամիս 1 տարվա պայմանագրի դեպքում:
Երկարաժամկետ վարկերի դիմաց վճարվում է
60% 3 ամսյա պայմանագրի դեպքում
145% 6 ամսյա պայմանագրի դեպքում
320% 1 տարվա պայմանագրի դեպքում

Գյումրի, Վանաձոր, Կապան շրջաններում կբացվեն մասնաճյուղեր: Տեղեկությունները շրջանային թերթերում:

ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆ ՉԱՓԸ ՉԻ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՎՈՒՄ:

Սայաթ-Նովայի պող., «Անի» հյուրանոց, 7-րդ հարկ, 730, 736 սենյակ
Աշխատանքային ժամերը 11⁰⁰-16⁰⁰
Հանգստյան օրը կիրակի
Հեռ. 58-11-10, 59-43-70

PUBLISET

ENTERPRISE Mercury

"Mercury enterprise"-ը

ներքական անդամ անցկացնելով ինվեստիցիոն գործընթացը, բնակչությանը հնարավորություն է ընձեռում իրենց խնայողությունները պաշտպանել ինֆլյացիոն պրոցեսներից: Ֆիրմայի մասնագետներն այս անգամ առաջարկում են ներդրումների հետեւյալ տարբերակները

1. Եռամսյա ավանդների դեպքում -15% ամսական, որը ժամկետի վերջում կկազմի -45%
2. Վեցամսյա ավանդների դեպքում -20% ամսական, որը ժամկետի վերջում կկազմի -120%

"Mercury enterprise"-ը

Երաշխավորում է ձեր գումարների պահպանվածությունը՝ արժեզրկման պայմաններում ամենակայուն արտարժույթի համարժեքով [illegible] անսամ ձեզ:

Երեւան, Սայաթ-Նովայի 19, «Անի» հյուրանոց, 6-րդ հարկ 632 եւ 634 սենյակներ
594-632
594-634

PUBLISET

Լուրեր Ձայն

Անպիլովը Խորհրդային Միության հերոսի կոչման թեկնածու

Ռուսաստանի Կոմունիստական բանվորական կուսակցության ղեկավարներից մեկը՝ Բորիս Գունկոն կոչ է արել ստորագրություններ հավաքել այդ կուսակցության Մոսկվայի կազմակերպության առաջին քարտուղար Վիկտոր Անպիլովին Խորհրդային Միության հերոսի կոչում շնորհելու համար՝ «Ելցինի հակաժողովրդական վարչակարգի դեմ պայքարելիս հայրենիքի հանդեպ դրսեւորած անսահման նվիրվածության համար»: Այս կոչն արվել է Մոսկվայում Վ. Ի. Լենինի թանգարանի մոտ կոմունիստների եւ «Աշխատավորական Ռուսաստանի» ավանդական կիրակնօրյա հանրահավաքում, որին ներկա են եղել կոմունիստների 200-ից ավելի կողմնակիցներ: ԻՖ-ին տված հարցազրույցում Բ. Գունկոն ասաց, որ, իր կարծիքով, Խորհրդային Միության հերոսի կոչում շնորհելու իրավունք ունի ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավորների համագումարի մշտապես գործող նախագահությունը Սաժի Ումալաթովայի գլխավորությամբ: Բ. Գունկոն գտնում է, որ «քաղաքացիական նկատառումներով» Վ. Անպիլովին հերոսի կոչում շնորհելու հարցով պետք է միջնորդեն քաղաքացիները եւ ոչ թե իր կուսակցությունը: ԻՖ

Բողոքներ Վրաստանում հակառուսական կոչերի դեմ

Ռուսաստանի Դաշնության Օդային Զորքերի Պաշտպանության նախարարությունը բողոք է արտահայտել Վրաստանում հակառուսական տրամադրությունների բորբոքման առնչությամբ, որոնք առկա են պաշտոնական անձանց հայտարարություններում եւ զանգվածային լրատվության միջոցների նյութերում: Նոտայում հավաստվում է, որ Ռուսաստանի Օդային Զորքերի ժողովուրդների նկատմամբ հավասարությունը ճանաչող կոչերը իրականում վերածվում են սահմանամերձ շրջաններում ռուսական գյուղերի խաղաղ բնակիչների դեմ ուղղված ահաբեկչական քայլերի: Ռուսաստանի Օդային Զորքերի նախարարությունը վճռական բողոք է հայտնել Վրաստանի արտգործնախարարությանը եւ պահանջել է խստիվ կատարել զինված հակամարտության կարգավորմանն առնչվող համաձայնագրերը: ԻՖ

Ղրղզստանում մեկ դոլլարը 4 սոմ

Բիշքեկում երկուշաբթի օրը Ղրղզստանի ազգային բանկը տարադրամի առաջին աճուրդն անցկացրեց մայիսի 10-ին ազգային դրամ՝ սոմ մտցվելուց հետո: Մեկ դոլլարի փոխարժեքը կազմեց 4 սոմ՝ մեկնարկային 1/3,6-ի դիմաց: Մայիսի 17-ի աճուրդում, որին ներկա էին կառավարության անդամներ եւ միջազգային փորձագետներ, վաճառքի ծավալը կազմեց 2 մլն 704 հազար դոլլար: Նախնական պահանջարկը կազմել էր 3 մլն. 2 հազար, իսկ առաջարկը 2,5 միլիոն դոլլար: Ղրղզստանում ազգային դրամի անցնելիս մայիսի 10-15-ը 200 ռուբլին փոխանակվում էր 1 սոմի հետ: Անցյալի նախօրեին Ղրղզստանի ազգային բանկի փորձագետները ենթադրում էին, թե մեկ սոմը կկազմի 2-3 դոլլարով: Բիշքեկում տարադրամի հաջորդ աճուրդը կանցկացվի մայիսի 19-ին: ԻՖ

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
Apple® Macintosh®
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010
Թերթի ձեւավորման եւ ստատեւակների հեղինակ ՊԱՎԵԼ ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@